

**BAŽNYČIOS
ŽINIOS****Šiame numeryje:****Bažnyčia Lietuvoje**

Šv. Kazimiero jubiliejiniais metams skirtos iškilmės Vilniuje	2
Baltijos šalių vyskupų susitikimas Taline	9
Baltijos šalių vyskupų konferencijų pareiškimas	10
Lenkijos vyskupų konferencijos plenariniame susirinkime dalyvavo Vilkaviškio vysk. R. Norvila	11
Gyvybės diena Lietuvoje	13

Homilijos

PAŠLOVINIMO ŠVENTĖ Kristaus Žengimas į dangų (Šeštinės)	17
ŠVENTOSIOS DVASIOS ERA Šventosios Dvasios atsiuntimas (Sekminės)	18

Ganytojų žodis

Kardinolo Achille Silvestrini homilija Vilniaus šv. Kazimiero bažnyčioje	19
Kardinolo A. J. Baččio pamokslas Vilniaus arkikatedroje bazilikoje Šv. Kazimiero jubiliejinių metų proga	20
Kardinolo A. J. Baččio žodis per Lietuvos radiją ir televiziją įstojimo į ES proga	21
Vyskupo Jono Ivanausko kalba, pasakyta šalių kandidačių į ES Bažnyčių vardu, uždarant COMECE kongresą Santiago de Compostela	22

Bažnyčia pasaulyje

Ryšio tarp kartų pertrūkis – viena rimčiausių visuomenės problemų	22
Socialinė valstybė – krizėje	23
Nauji palaimintieji	23

Šv. Kazimiero jubiliejiniams metams skirtos iškilmės Vilniuje

Gegužės 5–9 d. Vilniuje vyko įvairūs renginiai, skirti Lietuvos globėjo šv. Kazimiero bažnyčios 400 metų sukakčiai paminėti.

Gegužės 5 d. į Šv. Kazimiero jubiliejinių metų iškilmes Vilniuje atvykęs oficialus Šventojo Tėvo pasiuntinys kardinolas Achille Silvestrini vakare lankėsi Vilniaus arkikatedroje, meldėsi prie šv. Kazimiero karsto.

Gegužės 6 d. svečias aukėjo šv. Mišias Aušros Vartų Gailestingumo Motinos koplyčioje, lankėsi Vilniaus universitete, kur jį pasveikino VU rektorius prof. Benediktas Juodka, aplankė Dievo Gailestingumo šventovę, Šv. Pranciškaus ir Bernardino bažnyčią.

Tą pačią dieną Lietuvos nacionaliniame muziejuje buvo atidaryta paroda „Šv. Kazimiero kultas ir ikonografija“. Parodos atidaryme dalyvavo Šventojo Tėvo pasiuntinys kard. A. Silvestrini, kardinolas A. J. Bačkis, vysk. Eugenijus Bartulis, kiti aukšti svečiai. Pirmasis sveikinimo žodį tarė kard. A. Silvestrini:

Tokios ekspozicijos, kaip ši, atidarymas džiugina dėl kelių dalykų. Viena, sukaupdama į vieną vietą senuosius meno darbus, skirtus šv. Kazimierui, ji atskleidžia, koks brangus buvo šis šventasis jūsų protėviams ir visam krikščioniškam pasauliui. Kaip gražiai augo ir kokias nuostabias formas per amžius įgijo pamaldumas jam. Tai ne vien Bažnyčios istorijos pamoka, bet ir proga pažinti ankstesnių kartų tikėjimą, iš jo mokytis ir semtis tvirtybės.

Antra, tokios parodos labai įtikinamai liudija, kokios yra Europos kultūros šaknys, kurių krikščionišką tapatybę kai kurie visuomenės veikėjai ir politikai šiandien nori nutylėti. Ekspozicija kalba – štai kokia tvirta ir gili yra krikščioniška tradicija visur, kur valstybės pasirinko lotynų civilizacijos kelią.

Pagalčiau išties reikšminga – ir tą ypač norėčiau pabrėžti, – kad šioje parodoje senoviniai daiktai, dirbiniai ir kūriniai pateikiami deramu būdu. Jie pristatomi kaip maldos objektai, kaip pamaldumo išraiška, su pagarba jų sakralumui. Su pagarba įsitikinimams žmonių, kurie finansuodami meniškus dirbinius arba sudėdami į juos nuoširdžiausias savo kūrybines pastangas tai suvokė pirmiausia kaip auką Dievui ir jo Bažnyčiai.

Žinau, kad sovietinės okupacijos metais Lietuvoje daugybė sakralinio meno kūrinių ir kitų vertingų su Dievo garbinimu susijusių dalykų buvo atimti iš bažnyčių, vienuolių, tikinčiųjų ir atsidūrė valstybiniuose muziejuose. Tuščios nišos šventovėse, kur kabėta paveikslų ar stovėta relikvijorių, – tai tik išoriška žaizda. Kur kas gilesnė žaizda liko tikinčiųjų širdyje, Bažnyčios širdyje.

Ta žaizda gydoma, kai, muziejams, kultūros institucijoms nuoširdžiai bendradarbiaujant su Bažnyčia, sakralinės kultūros vertybės grįžta į savo senąją vietą arba eksponuojamos ir saugomos taip, kaip pageidauja tikrasis jų šeimininkas. Ne vienoje šalyje daugelis sakralinio paveldo objektų dėl įvairių istorinių aplinkybių atsidūrė valstybės žinioje. Labai svarbu, ir ši nuostata įgyvendinama Europoje, demokratiškose šalyse, kad su tokiais objektais būtų elgiama si atsiklausus Bažnyčios. Jie turėtų būti rodomi, saugomi atsižvelgiant į Bažnyčios kanonus, religinę praktiką ir žmonių jausmus.

Kunigų konferencija Panevėžyje

Balandžio 19 d. Panevėžyje surengta konferencija kunigams apie parapiinės bendruomenės plėtros galimybes ir gaires. Konferencijoje dalyvavo Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas, Ateitininkų federacijos pirmininkas Liutauras Serapinas, Tarptautinės katalikų parapijų jaunimo federacijos kapelionas iš Ispanijos Alveira Vasquezas, *Gyvenimo ir tikėjimo* instituto administratorė Vilhelmina Raubaitė, dr. Andrius Sprindžūnas.

Konferencijos pradžioje ateitininkų veiklos gaires ir galimybes pristatęs Liutauras Serapinas ragino kunigus pagelbėti jaunimui jų kuopų darbe ir dalyvauti stovyklose bei seminaruose kaip dvasios tėvams. Jis atkreipė dėmesį, kad kunigai, siekdami įgyvendinti realius projektus, savo ruožtu turėtų nebijoti pasikliauti jaunais žmonėmis. Svečias iš Ispanijos Alveira Vasquezas pristatė Euroforumo idėją ir darbus. Svečio nuomone, ateitininkų organizacija ir jos patirtis yra labai svarbi Europoje ir jos forumuose, nes ji gali perduoti savo dvasinę, katalikišką patirtį ir kitiems kraštams, duoti didelį dvasinį impulsą. Pasak svečio, reikia, kad ateitininkai aktyviau įsitrauktų į tarptautinę veiklą.

Vilhelmina Raubaitė pristatė *Gyvenimo ir tikėjimo* instituto vykdomus projektus, supažindino su numatomais parapijose organizuoti kursais, kurių tikslas – padėti suaugusiems labiau įsitraukti į bendruomenės gyvenimą ar pagilinti savo tikėjimą. Dr. Andrius Sprindžūnas, *Gyvenimo ir tikėjimo* instituto bendradarbis, papasakojo, kaip susikūrė šis institutas, kokia jo darbo specifika, metodai. Pagrindinį tikslą apibrėžia pats pavadinimas – siekti gyvenimo ir tikėjimo darnos: jungti teologinę refleksiją su gyvenimu ir veikla. Iš šios darnos kyla pagrindinis principas – pastoracinė tarnystė. Institutas savo metodikoje plačiai taiko socialinę analizę. Socialinę analizę lydi teologinės išvalgos, studijuojami Bažnyčios dokumentai ir eina prie praktinės veiklos principų organizavimo. Instituto veikloje visi kartu – mokslininkai, visuomenininkai, dvasininkai – ieško atsakymų į opiausius nūdienos klausimus.

Pabaigoje Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas pateikė 2003 m. fi-

nansinę ataskaitą. Bendra vyskupijos struktūrų su įvairiais centrais metinė apyvarta, įskaitant ir Sielovados centro pastato remonto darbus, siekia vieną milijoną aštuonis šimtus tūkstančių litų. Vyskupijos bendrosios išlaidos, įskaitant visų parapijų išlaidas, sudaro keturis milijonus penkis šimtus tūkstančių litų. Buvo išrinkta Panevėžio vyskupijos remonto taryba, tariamasi dėl Eucharistinio kongreso organizavimo Panevėžyje. -kad-

Kun. J. Zdebskio gimtadienio minėjimas

Gegužės 8 d. Mindaugų parapijoje (Kalvarijos sav.) paminėtas iš jos kilusio kun. Juozo Zdebskio (1929–1986) 75-asis gimtadienis. Mišias koncelebravo ir Sutvirtinimo sakramentą teikė Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila bei vyskupai emeritai Juozas Preikšas ir Juozas Žemaitis MIC.

Pamokslą sakęs vysk. Juozas Preikšas pavadino kun. Juozą Zdebskį nemirtingu mirtinguoju. Šio kunigo atminimo iš daugelio širdžių neištrinė tie nuo tragiškos jo žūties autoavarijoje neaiškiomis aplinkybėmis prabėgę 18 metų. Jis giliai įsirėžė žmonių atmintin, nes per 34 kunigystės metus ištikimai laikėsi paprasto ir aiškaus šūkio – „Nesavanaudiška meilė Dievui ir artimui“. Šis kunigas buvo plačiai žinomas kaip pamokslininkas, rekolekcijų vedėjas, pagrindinės spaudos platintojas, Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto narys, už savo veiklą persekiotas ir kalintas. Jis pasiekdavo ir įvairias Sovietų Sąjungos vietas, kur lankydavo vietinius katalikus, taip pat kalinius, tremtinius, kariuomenėje tarnaujančius lietuvius. Vysk. Juozas Preikšas priminė didelį kun. Juozo Zdebskio jautrumą vargšams, nuskriaustiesiems, į nelaimę patekusiems. Pats gyvendamas kukliai, jis stengėsi padėti kiekvienam į jį besikreipiančiam. Kun. Juozas Zdebskis įtrauktas į Katalikų Bažnyčios XX a. tikėjimo liudytojų sąrašą, sudarytą švenčiant 2000-ųjų krikščionybės metų jubiliejų.

Kun. Juozo Zdebskio 75-ojo gimtadienio minėjimas tęsėsi jo tėviškėje prie Žaltyčio ežero, Naujienos kaime, kur prieš 5 metus pastatytas atminimo koplytstulpis. Čia prisiminimais apie kunigą Juozą pasidalijo vysk. Juozas Žemaitis MIC, linkėdamas ir dabarties laikams panašių idealistų kunigų, kurie vaduotų tautiečius iš įvairių dvasinės

Ši paroda yra gražus, pamokomas Bažnyčios, jūsų arkivyskupo kard. A. J. Bačkio ir Nacionalinio muziejaus savitarpio supratimo ir bendradarbiavimo pavyzdys. Tik tokio bendradarbiavimo dėka galėjo būti sukurta ekspozicija, kuri vertinga ir svarbi tiek istoriniu, kultūriniu, meniniu, tiek religiniu požiūriu. Paroda, kuri šiuos požiūrius ar aspektus ne atskiria, o susieja. Kuri, užuot ką nors supriešinusi, suvienija visus, kuriems svarbus dvasinis paveldas. Nuoširdžiai sveikinu Nacionalinio muziejaus vadovę. Linkiu, kad su Dievo palaima būtų toliau žengiami šiuo vaisingu bendradarbiavimo keliu”.

Po to kalbėjo aukštam svečiui padėkojęs kardinolas A. J. Bačkis:

Dėkoju kard. Silvestrini, kuris taip aiškiai atsiliepė apie vaisingą Bažnyčios ir muziejų bendradarbiavimą. Pratęsdamas šią mintį, pirmiausia norėčiau nuoširdžiai pasveikinti Nacionalinio muziejaus direktorę Birutę Kulnytę ir jos kolegas su šia paroda. Pasveikinti ir pasidžiaugti jos gebėjimu atsispirti didžiausioms šių dienų pagundoms – įvaizdžio, blizgančio paviršiaus, po kuriais dažnai tvyro nyki tuštuma, pagundoms. Muziejus, paroda, rodanti, kalbanti būtent vaizdais – tai vieta, kur atsiriboti nuo tuščių įvaizdžių konvejerio ypač sunku.

Todėl labai džiugu, kad vidinis nuoseklumas, istorinė pamaldumo šv. Kazimierui raida, o ne pompastiški efektai yra ta ašis, ant kurios suverti jubiliejinės parodos eksponatai. Apie tai byloja kad ir ramių tonų, įsigilinti, įsimąstyti siūlantis parodos kvietimas. Ateina į galvą kitos, jau Naujųjų laikų Vilniaus šventosios, seselės Faustinos dienoraštyje užrašyti Viešpaties apsireiškimo žodžiai – ne iš dažų ir tapybos grožio kyla atvaizdo didybė. Dievo malonė ir žmonių pamaldumas yra sakralinio paveldo esmė.

Jokia, taip pat ši paroda nedaug tegali papasakoti apie šventojo asmenį. Ir ne vien todėl, kad mažai tėra išlikę jo gyvento meto eksponatų. Vysk. Zacharijo Ferrerio parašyto pirmojo šv. Kazimiero *Gyvenimo* taupūs žodžiai byloja apie turtus ir rūmų gyvenimą atstūmusį karalaitį kur kas iškalbingiau nei brangūs dirbiniai ir sidabriniai paveikslų apkaustai.

Tačiau ekspozicija jos lankytojams daug pasakys apie mūsų tėvų ir protėvių pamaldumą, apie jų pasitikėjimą šv. Kazimiero dangiška globa. Jos rengėjams rūpėjo ne vien meniškumas, dailumas, brangumas, bet ne mažiau, o gal net labiau autentiška tikėjimo išraiška. Todėl čia rado vietos ir puošnus barokinis, ir kuklesnis liaudies menas, ir iš pirmo žvilgsnio menki paveikslėliai, „abrozdeliai“, kaip sakydavo žmonės. Jie, įdėti į maldaknygę, kasdien padėdavo nukreipti maldos atodūsį į šventąją Lietuvos globėją. Ir visa ši paroda neskubančiam, susikaupusiam jos lankytojui gali tapti kelione maldos taku.

Nacionaliniam muziejui rengiant šią parodą, buvome maloniai nustebinti jo vadovės ir darbuotojų supratingumo, atvirų ir geranoriškų pastangų veikti drauge, pasitariant ir atsiklausiant. Lankytojams nematomas ekspozicijos koncepcijos formavimo, eksponatų rinkimo procesas ir mums buvo, galėčiau sakyti, gera pamoka bei pavyzdys, kaip Bažnyčia geriausiu būdu, veikdama pagal savo priimtą galėtum prisidėti prie kultūrinio paveldo puoselėjimo.

Linkiu, kad parodos lankytojų būtų gausu. Tikiu, kad čia atėję tikintieji ras atgaivos sielai. O praeities ir meno mylėtojai pasisems

žinių apie Bažnyčios istoriją, apie šiomis dienomis tokį aktualų krikščionišką mūsų bendros Europos kultūros matmenį.

Apie parodos rengimą ir įgyvendinimą renginio dalyviams papasakojo Lietuvos nacionalinio muziejaus direktorė Birutė Kulnytė. Atidarymo metu buvo pristatyta Vytauto Ališausko knyga „Šventasis Kazimieras“ lietuvių, lenkų ir anglų kalbomis.

Gegužės 7 d. svečias iš Vatikano kard. A. Silvestrini lankėsi Šiluvoje, Tytuvėnuose ir Kryžių kalne. Vakare Alumnato kiemelyje vyko šv. Kazimierui dedikuotas poezijos vakaras.

Gegužės 8 d. Vilniaus jėzuitų gimnazijos salėje surengta mokslinė konferencija „Šv. Kazimiero kulto patvirtinimo ir Šv. Kazimiero bažnyčios 400 metų jubiliejus“. Konferencijoje dalyvavo istorikai, menotyrininkai ir visi besidomintys šv. Kazimiero kulto ir Šv. Kazimiero bažnyčios istorija.

Dr. Irena Vaišvilaitė kalbėjo tema „Šv. Kazimiero pasaulis“. Mokslininkė supažindino su šv. Kazimiero istorine aplinka (tuo metu Europoje vykusios kovos su turkais buvo suvokiamos kaip kovos už katalikybę), pateikė žinių apie aktyvią to meto tarptautinėje politikoje karalaičio Kazimiero šeimą, Bažnyčios, kuri šv. Kazimiero gimimo metais buvo ką tik įveikusi didžiulę krizę, situaciją. Dr. I. Vaišvilaitė priminė, kad kaip tik tuo laiku Burgundijoje kilo „naujojo pamaldumo“ (*devotio moderna*) sąjūdis, kuris turėjo paveikti ir jaunojo karalaičio aplinką bei jo ugdymą; minėjo pasižymėjusius šventu gyvenimu šv. Kazimiero amžininkus. Pagrindiniai *devotio moderna* akcentai buvo svarbūs ir šv. Kazimiero dvasinėje veikloje: kristocentrizmas, Eucharistija, savęs pažinimas praktikuojant dorybes ir atmetant ydas.

Humanitarinių mokslų daktaras Mintautas Čiurinskas, remdamasis išlikusiais ankstyvaisiais istoriniais šaltiniais, mėgino atskleisti šv. Kazimiero gyvenimo ir asmenybės bruožus ir parodyti, kuo skiriasi istorinis pirmavaizdis nuo dabartinio įvaizdžio. Kalbėtojas pabrėžė, kad senųjų šaltinių apie šv. Kazimierą, kaip ir apskritai to laikmečio istorinių duomenų, turime labai nedaug (pirmasis biografas vysk. Z. Ferreri tik 7 puslapiuose aprašo šventojo gyvenimą), tačiau iš turimų nuotrupų galima aiškiai suprasti, kad šv. Kazimieras įgyvendino krikščioniško doro, skausmingo, maldingo gyvenimo idealą. Užgrūdintas žygio į Vengriją, jis gyveno visavertį tiek pasaulietinį, tiek dvasinį gyvenimą. Ankstyvieji šaltiniai apie būsimąjį šventąjį liudija itin sutartinai ir tik teigiamai, jaučiamas autentiškas susižavėjimas būsimuoju valdovu, tuo tarpu apie jo tėvą ar brolius pateikiamos žinios yra gana prieštaringos.

Pasak Vytauto Ališausko, kalbėjusio apie pagarbos šiam šventajam prasmę, šv. Kazimieras yra šiek tiek kitoks, negu kiti to meto šventieji. Būdamas labai aukštos padėties (sosto įpėdinis), jis elgėsi kitaip nei jo broliai. Jam neegzistavo ribos: po nesėkmingo mūšio Vengrijoje jis toliau veikė tarsi nieko nebūtų įvykę; peržengė socialines ribas bendraudamas su vargdieniais; nesilaikė dvaro etiketo reikalavimų; nepaisė moralinių stereotipų (seksualinės dvaro normos vargu ar skyrėsi nuo šiandieninių seksualinių normų); mirė nuo ligos, kuri vadinama socialine liga (greičiausiai užsikrėtė bendraudamas su prastuomene, žmonėmis, su kuriais karaliaus įpėdiniui nebuvo įprasta bendrauti). Sunkus, tylus, neišsiskiriantis buvo šv. Kazimiero kelias, bet iššūkiškai buvo dideli: ilgai gyvenęs *vita mixta*, pasiekė tokį tašką, kai turėjo rinktis ir „pasirinko iki mirties“: jis tapo pačiu savimi ir atsiskleidė, kaip sakoma pirmojoje biografijoje, besiveržiančia, „beveik neįtikėtina meile“.

Menotyrininkė Sigita Maslauskaitė supažindino su šv. Kazimieru ikonografinėje tradicijoje. Pradėdama nuo pirmosios šv. Kazimiero biografi-

vergytės formų ir ugdytų laisvei pajėgias asmenybes. Į susirinkusius kreipėsi ir atminimo gėlių puokštę padėjo Marijampolės apskrities viršininkas Albinas Mitrulevičius. Taip pat kelis žodžius tarė vaikystėje buvusi artimiausia kun. Juozo Zdebskio kaimynė mokytoja Aldona Gricienė. -apn

Santiago de Compostela: Europos vienijimasis pažymėtas „dvasinėje Europos širdyje“

Balandžio 17–24 d. Europos šalių atstovų piligrimine kelione į Santiago de Compostela, ten vykusiu kongresu ir vyskupų susitikimu pažymėtas Europos vienijimosi etapas. Renginiuose dalyvavo 25 Europos šalių, taip pat ir Lietuvos atstovai.

Balandžio 17–21 d. apie 300 Europos šalių piligrimų, tarp jų 40 vyskupų, kelionę pradėję nuo Siloso dominikonų vienuolyno, senuoju piligrimų keliu atvyko į Santiago de Compostela ir įžengė į Šv. Jokūbo katedrą pro šventąsias duris. Popiežius Jonas Paulius II yra pavadinęs šią Šv. Jokūbo šventovę „dvasine Europos širdimi“.

Balandžio 21–23 d. Santiago de Compostela vyko Europos šalių atstovų kongresas „Atverkime širdis: katalikų atsakomybė už Europos integraciją“. Parengiamąjį kongreso dokumentą 2003 m. birželį parengė Europos Sąjungos šalių vyskupų konferencijų komisija (įprasta santrumpa COMECE pagal lotynišką pavadinimą *Commissio Episcopatum Comunitatis Europensis*). Kongrese buvo patvirtinti solidarumo (tiek Europos viduje, tiek su kitais pasaulio regionais) ir ekumenizmo įsipareigojimai. Atsižvelgusi į kongreso dalyvių mintis, COMECE vyskupų ir ekspertų grupė parengs galutinį dokumento tekstą 2004 m. lapkritį.

Balandžio 23–24 d. vyko COMECE plenarinis susirinkimas, kuriame pirmą kartą kaip visateisiai nariai dalyvavo naujai įsijungiančių šalių vyskupai. Vyskupai pasiuntė laišką popiežiui Jonui Pauliui II dėkodami už jo pastangas Europos vienybės labui. Jie dar kartą išreiškė savo įsitikinimą, kad krikščionybės paminėjimas būsimosios ES Konstitucijos preambulėje būtų tinkamas dvasinio bei religinio Europos paveldo pripažinimas.

Vyskupai taip pat aptarinėjo kreipimąsi birželio 10–13 d. vyksiančių Europos

Parlamento rinkimų proga. COMECE vyskupai kreipimesi pabrėžia būtinybę labiau puoselėti solidarumą tarp ES valstybių ir tautų. Dokumente raginama būsimojoje derybose dėl 2007 m. ES biudžeto vadovautis solidarumo dvasia. Pasak COMECE vyskupų, kurios nors „pirminės grupės“ ar „Europos branduolio“ išskyrimas, ignoruojant egzistuojančias bendrijos institucijas, būtų nesuderinamas su solidarumo principu. Kita vertus, tuo nepaiešijami kai kurių bendrijos narių sutartiniai planai siekiant visų pažangos. Vyskupai taip pat nurodo, kad solidarumas ES viduje neturėtų būti nukreiptas prieš ES įsipareigojimą padėti skurdžiausiems pasaulio žmonėms. Kreipimosi dokumentas pavadintas „Solidarumas – Europos Sąjungos siela“.

Piligrimystėje ir konferencijoje Santiago de Compostela dalyvavo Kauno arkivyskupo augziliaras vysk. Jonas Ivanauskas, Lietuvos Vyskupų Konferencijos generalinis sekretorius mons. Gintaras Grušas, Seimo narė Irena Degutienė (TS), Lietuvos šeimos centro vadovė Vijoleta Valantiejūtė, Lietuvos moterų vienuolių aukštesniųjų vyresniųjų konferencijos atstovė ses. Ignė Marjosiūtė. Vysk. J. Ivanauskas konferencijos uždarymo sesijoje tarė padėkos žodį Rytų ir Vidurio Europos šalių vardu (žr. p. 22). Jungtiniame chore giedojo du choristai iš Lietuvos. -kl-

Konferencija apie alkoholizmą

Balandžio 21 d. socialiniams darbuotojams, alkoholizmu sergančiųjų šeimos nariams ir visiems, kuriems rūpi ši negalia, Vilniaus pal. J. Matulaičio parapijoje buvo surengta konferencija, kurios metu ieškota atsakymų į klausimus: kaip atpažinti alkoholizmo ligą, kaip ji progresuoja? Kaip paskatinti jos pažeistą žmogų žengti gijimo keliu? Kokie yra išsivadavimo iš jos būdai? Konferenciją organizavo *Seneca House* fondas (JAV) ir Vilniaus arkivyskupija.

Konferencijos metu dalytasi ne tik teorinėmis žiniomis, bet ir giliai išgyventa asmenine patirtimi, nurodyti konkretūs pagalbos būdai, kurie itin svarbūs norint padėti sergančiajam alkoholizmu. Parapijos klebonas kun. Aušvydas Belickas, pasveikinęs konferencijos dalyvius, trumpai pasidalijo įžvalgomis apie alkoholizmo problemas Lietuvoje.

Pirmąjį pranešimą „Alkoholizmas kaip alergija“ skaitė Vilniaus priklausomy-

jos *Vita beati Casimiri Confessoris* (1521 m.) ir joje pateikto šventojo seniausio atvaizdo, jį išryškino pagrindinius šv. Kazimiero ikonografijos bruožus, atskleidė raidą ir kaitą iki mūsų dienų.

Menotyrininkė Neringa Markauskaitė supažindino su Šv. Kazimiero bažnyčios istorija. Dr. Liudas Jovaiša kalbėjo tema „Vilniaus profesų namai: gyvenimas ir gyventojai“. Jis išvardijo namų statybos etapus, fundatorius ir geradarius, apibūdino namų paskirtį, veiklą ir darbus, gyventojų pareigas ir laisvalaikį, minėjo žymius šiuose namuose gyvenusius jėzuitus.

Dr. vysk. Jonas Boruta SJ savo pranešime „Pal. Jurgis Matulaitis – Šv. Kazimiero bažnyčios atkūrėjas 1919 m.“ apžvelgė to meto bažnytinę politiką, nekonfliktinius apsisprendimus, atskleidė 1919 m. Šv. Kazimiero bažnyčios administratoriaus kun. F. Muckermanno asmenybės bruožus ir darbus, citavo vysk. Jurgio Matulaičio laiškus dėl Šv. Kazimiero bažnyčios grąžinimo.

Tą pačią dieną, 17. 30 val., Šv. Kazimiero bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios jaunimui. Prieš Mišias vykusiose gegužinėse pamaldose ir šv. Mišiose dalyvavo kardinolas A. Silvestrini ir kard. A. J. Bačkis. Šv. Mišių liturgijai vadovavo vysk. Jonas Boruta SJ ir Lietuvos jėzuitų provincijolas Aldonas Gudaitis SJ. Pamokslą sakęs jėzuitų generalinio vyresniojo asistentas Rytų Europai kun. Adamas Žakas SJ akcentavo šv. Kazimiero kaip pavyzdžio ir tarpininko aktualumą, „tarpininko, kuris padeda nugalėti baimę ir parodyti, kaip jaunas žmogus gali priimti Dievo žodį“. Pasak pamokslininko, šv. Kazimiero gyvenimas rodo, kad per Dievo žodį, veikiant Dvasiai, išsiskleidęs žmogiškumas tampa šventumu. Šv. Kazimieras pasitikėjo Dievo žodžiu, jį priėmė kaip nesibaigiančios meilės pažadą. Dievo žodis perkeitė šv. Kazimiero gyvenimą, jam suteikė brandos ir pripildė meilės, padarė jį žmogumi, priklausančiu didžiosioms asmenybėms, kurioms Europa privalo dėkoti už savąjį tapatumą. „Tai ne praeities asmenybė, – sakė kun. Adamas Žakas SJ, – tokių asmenybių yra ir mūsų laikais, pavyzdžiui, M. Kolbė ir kiti mūsų epochos kankiniai, be kurių šiandieninė demokratija visiškai nebūtų išplėtota. Krikščioniškoji Europa – tai žmonės su veidu ir vardu, ir esama vilties, kad visada yra klausančių Dievo žodžio žmonių. Tėduoda Dievas, kad jūs kiekvienas pasitikėdamas priimtumėte Dievo žodį ir leistumėte jam veikti ir save keisti, kad būtumėte tos galingos Vilties ženklas“.

Po šv. Mišių į susirinkusiuosius kreipėsi Šventojo Tėvo pasiuntinys kard. Achille Silvestrini:

Šv. Tėvas nuolat mąsto apie Lietuvą ir jos istoriją. Jis išgyveno ir jūsų tautos persekiojimų skausmą. Su nuostaba ir dėkingumu jis žvelgė į jūsų tautos kankinius, kurie parodė savo ištikimybę Bažnyčiai. Pradėdamas savo pontifikatą Šv. Tėvas pasakė: „Nebijokite!“ Nebijokite priespaudos, nebijokite pasipriešinti. Šiandien Lietuva yra atgavusi laisvę ir Šv. Tėvas sako: nebijokite naujovių, nebijokite pasikeitimų, nebijokite tos nežinomybės, kurią galbūt reikės patirti kelyje į Europą. Laisvė turi būti palaikoma atsakomybe, pagarba gyvybei ir socialiniams įsipareigojimams. Šito mus moko šv. Kazimieras, kuris yra jaunimo globėjas.

Šv. Kazimiero bažnyčioje šventę pratęsė jaunimo chorų maldų ir giesmių vakaras „Ausk Marijai rožių giją“. Koncerte dalyvavo 220 giesmininkų iš Vilniaus, Kauno ir Marijampolės.

Tą patį vakarą 20 val. Vilniaus arkikatedroje, Šv. Kazimiero koplyčioje, prasidėjo vigilija. Pirmiausia buvo perskaityta 1602 m. lapkričio 8 d. popiežiaus Klemenso VIII brevė, leidžianti šv. Kazimierą garbinti kaip šven-

tąjį, ir sugiedota Šv. Kazimiero litanija. Visus pasveikino Šventojo Tėvo pasiuntinys:

Šiomis dienomis esu sužavėtas, nes matau jūsų mieste atgimstantį tikėjimą. Neseniai jūsų šalį valdė režimas, o dabar esate įpareigoti užpildyti šią tuštumą. 400 metų šv. Kazimiero jubiliejus turi tapti proga atgimti tikėjimui šalyje. Šv. Kazimieras atsisakė pasaulio blizgesio ir paaukojo save vargšams. Lelija Kazimiero rankose simbolizuoja širdies tyrumą, gebantį regėti ir kontempliuoti Dievą. Ateityje jūsų laukia pasirinkimo kelias: vakarietiškasis konsumizmas ar tikėjimo idealai. Šv. Kazimieras mus moko: svarbu būti ne karaliumi, bet Kristaus mokiniu. Linkiu jums tos drąsos ir įkvėpimo, kuriuos turėjo šv. Kazimieras ir jūsų tikėjimo kankiniai.

Kardinolas A. Silvestrini sveikino visus Šv. Tėvo vardu ir suteikė jo palaiminimą. Šv. Kazimiero koplyčioje iki vėlumos vyko liudijimai ir šlovinimas.

Gegužės 9 d. ryte Vilniaus arkikatedroje šv. Kazimiero garbei Mišias, vadovaujami kardinolo A. J. Bačkio, koncelebravo visi Lietuvos vyskupai, apaštališkasis nuncijus P. S. Zurbriggenas, kardinolas A. Silvestrini. Iškilnėje dalyvavo Vilniaus miesto meras su šeima. Pamokslą pasakė kardinolas A. J. Bačkis (žr. šio numerio skyrelyje „Ganytojų žodis“). Po šv. Mišių Šventojo Tėvo pasiuntinys Šv. Kazimiero jubiliejinių metų iškilnėms kardinolas Achille Silvestrini dar kartą pasveikino tikinčiuosius su Globėjo šventiniu jubiliejumi ir kartu su vyskupais popiežiaus vardu suteikė apaštališkąjį palaiminimą.

10 val. prasidėjo teatralizuota eiseną iš Vilniaus arkikatedros į Šv. Kazimiero bažnyčią. Pirmiausia Katedros aikštėje į susirinkusiuosius kreipėsi kardinolas A. J. Bačkis, paraginęs nenusiminti ir priminęs, kad prieš 400 metų per Šv. Kazimiero iškilmes taip pat pliaupė lietūs, bet vėliau nušvito saulė.

Vilniečius ir svečius pasveikino Vilniaus miesto meras Artūras Zuokas:

Visi senieji miestai turi vadinamąją vietos dvasią. Jausmą, kad, būdami Vilniuje, esame ypatingoje vietoje, sukuria toli gražu ne vien gamta, architektūra, gyvenimo stilius. Šventieji miesto ir šalies globėjai – tai neatskiriama to ypatingumo, mūsų istorijos ir dabarties dalis. Mūsų pastovumo, išsiskirimo laidas. Žemė, kur vaikščiojo šventieji, kur ilsisi jų palaikai – jauki ir patogi gyventi. Čia žmogus tarsi supamas dangiškų užtarėjų globos.

Gyvas, sveikas, laimingų žmonių miestas turi ir džiugiai švenčia savo šventes, kurios suburia visas kartas, išvilioja iš namų visus miestėlus. Šiandien prisimename, pakartojame, atgaiviname vieną gražiausių, išpūdingiausių Vilniaus švenčių. Šventė, prieš 400 metų nuvilnijusi per Lietuvos sostinę, šiandien sugrįžta iškilmingomis pamaldomis, visus įsitraukti kviečiančia eiseną, koncertais ir parodomis.

Čia matau gražų pulką jaunų žmonių, gimnazistų ir studentų. Ir klausiu savęs – kuo jums patrauklus šv. Kazimieras? Gal tuo, kad susiejo dažnai atskiriamus dalykus – pavyzdžiui, gerai išmanė tų laikų ekonomiką, dvejus metus administruodamas karalystę, subalansavo pereikvotą išdą, o drauge degte degė meile Dievui ir meile žmonėms, būdamas karalaitis, nesibodėdavo sustoti prie varguolio. Iš tiesų, norėusi matyti Vilnių, Lietuvą, mūsų visuomenę, organiškai susiejančią praktinius darbus ir dvasinius siekius.

bių ligų centro socialinis darbuotojas, ilgą laiką gyvenęs JAV, Antanas Balys. Pasak prelegento, per pastaruosius 50 metų pasikeitė požiūris į alkoholizmą – jis pradėtas laikyti liga, kai anksčiau į tai žiūrėta kaip į nuodėmę, silpnybę, nukrypimą ar valios neturėjimą. Pakitęs požiūris padeda ligonių gydyti, o ne kaltinti ar moralizuoti. Pripažinimas, kad sergi ir esi alkoholis, – vienas esminių žingsnių tam, kad būtų galima pradėti gydymą ir tikėtis pasveikti. Pranešėjo nuomone, vienareikšmio atsakymo, ar ši liga paveldima, kol kas nėra. Įtakos, regis, turi ir psichologinės, ir genetiškai nulemtos prielaidos. Susirgus šia liga, iš esmės keičiasi asmenybė: mintys pradeda nuolat sukintis apie svaigalus, atsiranda problemų šeimoje, darbe, jos vis didėja ir kartoja, sutrinka sveikata, kyla depresija, bejėgiškumo jausmas ir pan. Vienas pagrindinių pagalbų būdų – padėti suprasti, kad žmogus serga, ir tinkamai paskatinti ieškoti specialistų pagalbos, padėti surasti anoniminių alkoholikų (AA) grupes, kurių Lietuvoje jau yra per šimtą.

Priklausomybių ligų specialistė Janina Manžiurienė apie alkoholizmą kalbėjo kaip apie šeimos ligą. Susirgus vienam šeimos nariui šia liga, kenčia visa šeima. Prelegentė atkreipė dėmesį, kad padėti suprasti šią ligą visų pirma reikia visiems alkoholiko šeimos nariams. Psichiatras-psichoterapeutas dr. Valius Sruoga pažvelgė į alkoholizmą psichiatro žvilgsniu. Jis kalbėjo apie įvairius amžiaus tarpsnius (nuo vaikystės) ir slypinčius pavojus, susiklosčius tam tikroms aplinkybėms, susirgti įvairiomis, ne tik alkoholizmo, priklausomybėmis. Patirtis rodo, kad du trečdaliai alkoholizmu sergančių ligonių gali pasveikti, vienas trečdalis, deja, miršta.

Klinikinio socialinio darbo specialistas Gabrielis G. Kajackas, apibendrinęs savo ilgametę darbo patirtį, aiškino, kaip artimieji turėtų suteikti pagalbą ligoniui ir paskatinti jį pradėti gydymą. Prelegentas išsamiai pranešime aprėpė ir ligos priežastis, ir simptomus, ir išieitį būdus. Svečias pateikė puikų tinkamos intervencijos (siterpimo) pavyzdį, kai Betty Ford (JAV prezidento žmonos, 1970 m.) artimieji jautriai paskatino ją pradėti keisti savo gyvenimą ir sutikti gydytis.

Kun. Edvardas Minkevičius su konferencijos dalyviais pasidalijo įžvalgomis apie tai, kas gali pastūmėti į alkoholizmą, kokie galimi pagalbos būdai, ko-

kios kliūtys atsiranda pradėjus gydymą, kaip įmanoma išgyti ir kas yra sunkiausia kopiant iš dugno. Vilniaus priklausomybių ligų centro socialinis darbuotojas Albinas Šnipas pristatė „Dvylikos žingsnių“ programą, supažindino su jos atsiradimo JAV ir Lietuvoje istorija, pasidalijo asmenine patirtimi.

-dk-

Chorų šventė Šiauliuose

Balandžio 25 d. Šiaulių šv. Jurgio bažnyčioje pirmą kartą buvo surengta Šiaulių vyskupijos vaikų ir jaunimo chorų šventė „Saulės vaikai“. Įspūdinga giesmių ir dainų šventė šįkart sutapo ne tik su tradiciniais Šv. Jurgio atlaidais, bet ir su krikščioniškame pasaulyje švenčiama Gyvybės diena. Chorų šventėje „Saulės vaikai“ dalyvavo ir Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis.

Į Šiaulių vyskupijos chorų šventę, kurios iniciatoriai – Šv. Jurgio parapijos vaikų ir jaunimo chorų vadovė Vilma Klumbytė bei parapijos klebonas Egidijus Venckus, – susirinko ne tik chorai iš įvairių vyskupijos parapijų, bet ir didžiulis būrys įvairaus amžiaus tikinčiųjų. Šventė prasidėjo po šv. Mišių, kurias aukojo Šv. Jurgio parapijos klebonas E. Venckus. Klebonas neslėpė džiaugsmo dėl čia vykiančios vyskupijos chorų šventės ir susirinkusiems žadėjo, kad tokį gausų klausytojų būrį sudominęs renginys bus rengiamas kasmet ir galbūt taps tradicija.

Sekmadienį po Šv. Jurgio bažnyčios skliautais aidėjo toli gražu ne tik Šiaulių šventovių – Katedros, Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo, Šv. Jurgio, Šv. Ignaco – vaikų ir jaunimo chorų atliekami bažnytinės muzikos kūriniai. Į šventę atvyko ir gausus svečių būrys – Joniškio, Pakruojo, Pašvitinio, Radviliškio parapijų vaikų bei jaunimo chorai. Šv. Jurgio bažnyčioje surengtas koncertas pabaigtas jungtinio choro atliekamu šventės himnu „Saulės vaikai“.

Padėkos žodį šventės organizatoriams ir dalyviams tarė Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. „Dėkoju tau, jaunime, susirinkusiam iš įvairių vyskupijos kampelių į šią nuostabią šventę, – kalbėjo vysk. E. Bartulis. – Itin džiaugiuosi, kad šis chorų renginys sutampa su krikščioniškame pasaulyje švenčiama Gyvybės diena. Tikrai tikiu, jog šiandien Šiaulių šv. Jurgio bažnyčioje susirinkęs jaunimas

Miesto vardu sveikinu garbingus svečius, pirmiausia Šventojo Tėvo atstovą kardinolą Silvestrinį, tikiuosi, kad pirmoji viešnagė Vilniuje Jūsų Eminencijai paliks pačius maloniausius įspūdžius. Karalaičio Kazimiero šventumo garsas iš jaunos krikščioniškos valstybės sostinės prieš daugiau kaip keturis amžius pasiekė anuomet tokią tolimą Romą, Europos kultūros ir dvasios lopšį. O štai šiandien minime Jubiliejinius šventojo Lietuvos globėjo metus ir drauge Europos dieną. Europos, kurioje esame visi drauge, siejami bendros kultūrinės tradicijos, pagarbos žmogaus orumui. Europos, kurioje švenčiame, net kai lyja lietus.

Tėvas Antanas Saulaitis SJ papasakojo apie 1604 metų iškilmes Vilniuje, po to buvo suvaidintas fragmentas iš 1604 m. šv. Kazimiero iškilmių leidinio *Teatrum Sancti Casimiri*.

Teatralizuota eisena sustojo Vilniaus universiteto kieme, kur aukštus hierarchus sveikino įvairios Vilniaus parapijos.

Vidudienį Šv. Kazimiero bažnyčioje iškilmingos šv. Mišios prasidėjo popiežiaus Jono Pauliaus II sveikinimu, kurį perdavė kardinolas Achille Silvestrinis:

Garbingajam Mūsų Broliui
Šventosios Romos Bažnyčios kardinolui Achille Silvestrinui,
Rytų Bažnyčių kongregacijos prefektui emeritui

Jau bepraeiną keturi amžiai nuo to meto, kai mūsų pirmtakas Klementas VIII savo breve *Quae ad sanctorum* sutiko, kad tiek Lenkijoje, tiek Lietuvoje būtų galima minėti Šventojo Kazimiero dieną. Gerai žinome, jog tų tautų ganytojai ir tikintieji šią žinią tada priėmė su dideliu džiaugsmu bei dideliu dėkingumu ir 1604-ųjų metų gegužės mėnesį Vilniuje, dėkodami Dievui, savo šventąjį pagerbė iškilmingomis trijų dienų apeigomis. Tuo pačiu metu buvo padėtas naujos bažnyčios, skirtos šventajam Kazimierui, kertinis akmuo.

Bažnytinė Vilniaus bendruomenė, suprasdama didelę šio minėjimo svarbą, 2004 metus, nuo kovo 4-osios, taigi Šventojo Kazimiero dienos, iki sekmadienio, kurį minimas mūsų Viešpats Jėzus Kristus, Visatos Valdovas, paskelbė jubiliejiniais pagrindinio Lietuvos globėjo garbei, kad tos tautos tikintieji su nauju gyvastingumu gerbtų savo šventąjį nuolankiai jį prašydami dieviškos paramos sau ir visiems saviškiams kasdien laikytis išganingųjų įsakymų kiek galima kilnesniu gyvenimu.

Mes patys, prisimindami savo 1993 metų apaštališkąją kelionę į Lietuvą, kurią pradėjome nuolankiai melddamiesi Vilniaus katedroje prie šventojo Kazimiero kapo, dabar patenkiname garbingojo mūsų brolio, Šventosios Romos Bažnyčios kardinolo, Vilniaus arkivyskupo Audrio Juozo Bačbio prašymą pasiūsti įžymų bažnytinį asmenį į iškilmes, kurios vyks gegužės 9 dieną Vilniuje.

Tu pats, garbingasis mūsų Broli, kuris išmintingai vadovavai Rytų Bažnyčių kongregacijai ir su ypatingu prielankumu myli lietuvių tautą, būsi ten mūsų minties ir žodžio aiškintojas. Tad šiuo savo laišku džiugiai pavedame Tau mūsų ypatingojo pasiuntinio pareigas, kad Vilniuje šių metų gegužės 9 dieną vadovautum liturginėms apeigoms prie šventojo Kazimiero kapo katedros šventovėje, taip pat šiam šventajam skirtoje bažnyčioje. Mūsų valia ten būsi ir visus dalyvius atitinkamu pamokslu paraginsi, kad, šventojo Kazimiero užtariami, ryžtingiau ir tobuliau eitų Kristaus pėdomis.

Pagaliau mūsų apaštališkuoju palaiminimu, pirmiausia suteiktu Tau, sustiprinsi šventuosius Lietuvos ganytojus, religinių šeimų narius ir tikinčiuosius, kad galėtų sulaukti tikrai gausių šio minėjimo vaisių ir uoliai ruošti naują tų bažnytinių bendruomenių amžių.

Iš Vatikano rūmų balandžio 7 d. 2004-aisiais, o mūsų Pontifikato dvidešimt šeštaisiais metais
Jonas Paulius II

Iškilmingas šv. Mišias, vadovaujami kardinolo A. Silvestrini, koncelebravo kardinolas A. J. Bačkis, arkiv. S. Tamkevičius, vysk. J. Boruta SJ, Jėzaus draugijos Lietuvos ir Latvijos provincijos provincijolas kun. Aldonas Gudaitis SJ, Jėzaus draugijos generalinio vyresniojo asistentas Rytų Europai kun. Adamas Žakas SJ. Iškilmingose Mišiose dalyvavo visi Lietuvos vyskupai, laikinasis prezidentas Artūras Paulauskas su žmona, Vilniaus meras Artūras Zuokas su šeima, daugelio vienuolių atstovai, bažnyčioje vos tilpę sostinės parapijų tikintieji.

Savo homilijoje popiežiaus pasiuntinys kardinolas A. Silvestrini priminė karalaičio šventojo Kazimiero dorybes jo trumpame žemiškajame gyvenime ir dangiškojo užtarėjo pavyzdį siejo su šių dienų realijomis (žr. šio numerio skyrelyje „Ganytojų žodis“, p. 19).

Po šv. Mišių kun. Adamas Žakas SJ perskaitė Jėzaus draugijos generalinio vyresniojo Peter-Hans Kolvenbacho SJ sveikinimą:

Gerbiamieji šventės dalyviai, mylimieji Jėzaus draugijos nariai, brangieji Jėzuitų ordino veiklos talkininkai, Bažnyčios ir Draugijos bičiuliai bei geradariai, mielieji vaikai, jaunuoliai ir tėvai!

Šios didžios šventės dieną jus sveikindamas perduodu savo palaimos linkėjimus. Tai iš tikrųjų reikšmingas minėjimas: prieš 400 metų Kazimieras buvo viešai ir iškilmingai pateiktas krikščionims pavyzdžiu, tai yra, paskelbtas šventuoju; taip pat prieš 400 metų buvo padėtas kertinis Šv. Kazimiero bažnyčios akmuo.

Žvelgdami į šventąjį, svarbiausia matome, jog jis iš meilės žmogumi tapusiam Dievui jautė didelę pagarbą Viešpaties kūriniams, ir ta pagalba neliko tik širdyje bei prote, bet drauge atsispindėjo jo valioje bei veikime. Sėkmingai žiūrėjo, kad miesto ir kaimo neturtėliai nebūtų pasiturinčiųjų pamiršami. Rūpinosi jiems teikiama medžiagine parama, jų auklėjimu ir švietimu. Kazimieras yra įrodymas, jog lietuviai, šaliai tebesant visai jaunutei krikščionių tikėjimu, jau aiškiai buvo supratę jo esmę. Ir vėliau, užėjus audringiems laikams, šventasis Kazimieras veikė kaip geras globėjas ir saugotojas. Esu tikras, jog jis padėjo stiprinti lietuvių tautos pasitikėjimą Dievu, ir ta tauta pasidarė šviečiantis pavyzdys savo ištikimybe maldai.

Manau, kad Kazimieras laikė ištiesęs savo ranką ir viršum jėzuitų – ne tik kad jam pastatė bažnyčią, bet kad šventojo Ignaco Lojolos sūnūs ir šventasis karalaitis buvo to paties požiūrio, kas yra geras krikščionis, ką jis turi daryti ir ko vengti.

Pati Bažnyčia yra dokumentas, kuris liudija, kaip pastoviai ir ištikimai buvo laikomasi krikščionybės įsitikinimo, jog nėra meilės Dievui be meilės artimui ir kad nėra tikros, mylinčios pagarbos artimui be meilės Dievui. Bažnyčia taip pat liudija, kad tikint gyvenama pasaulį apimančioje bendruomenėje, ir kad geras krikščionis turi

atkreipia dėmesį į didžiulį gyvybės stebuklą“. Šiaulių vyskupas neslėpė, kad Bažnyčios ir vyskupijos ateitį sieja su jaunimu, tad turįs viltį, jog šis jaunimas šlovina Viešpatį ir savo gyvenimu – darbais, žodžiais bei mintimis. Šis jaunimas, pasak vyskupo E. Bartulio, tikrai supras, kad prisikėlęs Kristus yra gyvybės Viešpats, ir visomis išgalėmis neigs mirties kultūrą. Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis visiems chorų šventėje „Saulės vaikai“ dalyvavusiems kolektyvams įteikė padėkos diplomus.

-Iz-

Bundestago deputatų viešnamė

Balandžio 19 d. Lietuvos *Caritas* centre Kaune lankėsi Vokietijos parlamento deputatės Marga Elser, Gabriele Fograscher, referentas Dr. Svenas Bergeris ir Vokietijos ambasados Vilniuje policijos atašė Rudigeris Richteris. Svečiai domėjosi Lietuvos *Caritas* vykdomu projektu „Pagalba prekybos žmonėms ir prostitucijos aukoms“. Projekte teikiama sielovadinė, psichologinė, socialinė, teisinė ir medžiaginė pagalba tiek iš Vakarų šalių deportuotoms, tiek Lietuvoje į prostitucijos tinklą patekusioms ir gyvenimo būdą pakeisti norinčioms moterims. Šią *Caritas* organizuojamą pagalbą veiklą didžiąja dalimi finansuoja Vokietijos katalikų solidarumo akcija *Renovabis*, taip pat remia LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerija bei Kauno m. savivaldybė. Per trejus Lietuvos *Caritas* projekto veiklos metus įvairi pagalba buvo suteikta 140 moterų bei jų vaikų.

Labai aukštai įvertinę Vokietijos krikščioniškų nevyriausybinį organizacijų ir valstybės struktūrų teikiamą paramą prekybos moterimis aukų teisei apsaugai ir socialinei reabilitacijai, Lietuvos *Caritas* direktorius kun. Robertas Grigas ir *Caritas* projekto vadovės Kristina Mišinienė, Jūratė Jazukevičiūtė su vokiečių parlamentarais aptarė artimesnio Lietuvos ir Vokietijos NVO bei valstybės institucijų bendradarbiavimo galimybes ir konkrečius pasiūlymus.

Vokietijos kriminalinės policijos duomenimis, komerciniam seksualiniam išnaudojimui daugiausia (apie 1000) moterų kasmet iš Lietuvos išvežama būtent į Vokietiją.

-Ici-

Pažintis su tradicinėmis religijomis

Vilniaus arkivyskupijos Katechetikos centras, atsižvelgdamas į katalikų tikybos mokytojų poreikius, kiekvienais mokslo metais kviečia pedagogus išsamiau pagvildinti tuo laiku aktualią temą. Šiais 2003–2004 mokslo metais keturiasdešimt keturi Vilniaus arkivyskupijos mokytojai gilino žinias apie tradicines Lietuvos religines bendruomenes ir bendrijas.

Šiame kvalifikaciniame seminare, kurį sudarė trys sesijos, pedagogai ne tik klausėsi paskaitų, bet ir turėjo galimybę tiesiogiai pabendrauti su tradicinių religinių bendruomenių atstovais. Apie šių dienų Lietuvos žydų tradicijas ir gyvenimo būdą papasakojo jų centro vadovas S. Alperavičius, kairių tikėjimą ir šiuolaikines problemas pristatė K. Firkovičiūtė. Įžvelgti bendrystę Kristuje ir tai, kuo domisi bei gyvena mūsų broliai krikščionys, padėjo Lietuvos stačiatikių arkivyskupo sekretorius V. Karikovas, evangelikų liuteronų kunigas M. Sabutis, evangelikų reformatų kun. A. Kvedaravičius. Seminaro dalyviai susipažino su Vilniuje esančiais tradicinių Lietuvos religijų maldos namais.

Tuo pačiu metu vyko 9–11 klasių moksleiviams projektas „Drauge kelyje“. Projekto autoriai siekė suteikti moksleiviams galimybę pažvelgti į kasdienę aplinką nauju žvilgsniu: pamatyti šalia gyvenančius kitataučius ir kitatikius kaimynus ir sulaužyti turėtus stereotipus. Dalyvauti projekte užsiregistravo 17 mokyklų iš skirtingų Vilniaus arkivyskupijos dekanatų. Balandžio 16 d. buvo paskelbti nugalėtojai. Pirmąją vietą laimėjo Lentvario H. Senkevičiaus vidurinė mokykla, antroji atiteko Vilniaus S. Stanevičiaus vidurinei mokyklai, o trečioji – Visagino „Žiburio“ pagrindinei mokyklai.

Apdovanojimų šventė prasidėjo ekumeninėmis pamaldomis Šv. Kazimiero bažnyčioje. Pamaldose dalyvavo katalikų kunigas A. Saulaitis, stačiatikių kunigas V. Karikovas, evangelikų reformatų kunigas T. Šernas. Pagarbinę Viešpatį maldomis ir giesmėmis, pasimeldę už krikščionių vienybę ir jaunimo dvasinį augimą, šventės dalyviai susirinko į Vilniaus arkivyskupijos sielovados centrą. Mons. kun. K. Latoža kardinolo A. J. Bačkio vardu pasveikino laimėtojus ir įteikė dova-

būti tai bendruomenei ištikimas. Tai nėra savaime suprantama, kaip rodo audringi praeities laikai. Vis atsirasdavo jėgų, norinčių tikėjimą griauti. Ir kai žvelgiame į savo šiandienį metą, turime pripažinti, kad jis ne mažiau audrotas. Todėl šventasis Kazimieras tebėra aktualus saugantis tikinčiųjų globėjas Vilniuje ir visoje Lietuvoje. Jis yra draugas ir bendražygis šventojo Ignaco Lojolos bei jo žmonių – jėzuitų. Jėzaus draugijos vyrai, galiu jums garantuoti, nori likti ištikimi Lietuvai ir prašo ypač lietuvių jaunimą juos didžiai vasiškai paremti. *Ad majorem Dei gloriam.*

Roma, 2004 m. Šv. Kanizijaus dieną

Popietę Vilniaus arkikatedros aikštėje buvo surengta gegužinių giesmių popietė ir vakaronė. Vakare Šv. Kazimiero bažnyčioje vyko koncertas „Baroko himnas Kūrėjui: muzika ir architektūra“. Taip pat Šv. Kazimiero bažnyčioje buvo atidaryta paroda, skirta šventojo istorijai atskleisti.

Išvykimo dienos, gegužės 11-osios, ryte Šventojo Tėvo pasiuntinys Šv. Kazimiero jubiliejinių metų iškilms Vilniuje kardinolas Achille Silvestrini aukojo šv. Mišias prie šventojo Globėjo karsto Šv. Kazimiero koplyčioje. Po Mišių, lydimas Bažnyčios hierarchų, jis apsilankė Prezidentūroje, kur susitiko su laikinuoju prezidentu Artūru Paulausku.

-sm-

Baltijos šalių vyskupų susitikimas Taline

Balandžio 27–29 d. Taline vyko Baltijos šalių Vyskupų konferencijų V suvažiavimas. Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Skandinavijos katalikų Vyskupų konferencijų nariai paminėjo Estijos apaštališkosios administratūros įsteigimo 80-ąsias metines. Apaštališkosios administratūros vadovas yra apaštališkasis nuncijus Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje arkiv. Peteris Zurbriggenas.

Susitikę Pirita vienuolyne Vyskupų konferencijų atstovai kalbėjo apie Bažnyčios padėtį savo šalyse. Pranešimus skaitė kard. Audrys Juozas Bačkis (Vilnius), kard. Jānis Pujatsas (Ryga), vysk. Czesławas Kozonas (Kopenhaga) ir arkiv. P. Zurbriggenas (Talinas). Buvo apžvelgta Bažnyčios ir vienuolijų Estijoje istorija. Ketvirtadienį Talino šv. Petro ir Pauliaus katedroje po iškilmingų šv. Mišių, kurių koncelebracijai vadovavo kard. A. J. Bačkis, o dalyvavo visi Estijos kunigai ir vienuoliai, apaštališkasis nuncijus arkiv. P. Zurbriggenas perskaitė Baltijos šalių vyskupų laišką tikintiesiems Lietuvos, Latvijos ir Estijos įstojimo į Europos Sąjungą proga.

Baltijos šalių katalikų hierarchai aplankė Estijos evangelikų liuteronų Bažnyčios arkivyskupą Jaanas Kiivitas, kartu su Estijos valstybės ir religinių bendruomenių vadovais, diplomatinio korpuso nariais dalyvavo ekumeninėse pamaldose Šv. Mikalojaus bažnyčioje. Prieš pamaldas įvyko trumpas pokalbis su Estijos Bažnyčių tarybos nariais.

Vyskupai susitiko su Talino ir Tartu katalikų bendruomenėmis, kard. A. J. Bačkis neformaliai kalbėjosi su Estijos sostinėje gyvenančiais lietuviiais. Hierarchai lankėsi Tartu universitete, katalikiškoje mokykloje. Tartu jie taip pat apžiūrėjo XIII a. katedros, o Padise – cistersų vienuolyno griuvėsius ir kitas Estijos istorinio paveldo išmnybes.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos sekretoriatas

Baltijos šalių vyskupų konferencijų pareiškimas

Mes, Lietuvos, Latvijos ir Estijos katalikų vyskupai, susirinkę į penktąją Baltijos šalių vyskupų konferencijų susitikimą Taline, džiaugiamės galėdami šiuo pareiškimu kreiptis į mūsų trijų šalių kunigus, vienuolius bei vienuoles ir pasauliečius.

Šiandien švenčiame Bažnyčios mokytojos šventosios Kotrynos Sienietės šventę, – ji yra Europos globėja drauge su šventąja Brigita Švede ir šventąja Kryžiaus Terese Benedikta. Taip pat prisimename tris didžius šventuosius: Vakarų vienuolinio gyvenimo tėvą šv. Benediktą bei slavų tautų apaštalus Kirilą ir Metodijų, kurie yra Europos žemyno globėjai.

Po dviejų dienų trys Baltijos šalys – Estija, Latvija ir Lietuva – drauge su kitomis septyniomis šalimis taps visateisėmis Europos Sąjungos narėmis, grįždamos į tą tautų šeimą, kuriai jos visuomet priklausė ir nuo kurios daugelį metų buvo jėga atskirtos.

Mes, Katalikų Bažnyčios šiose trijose šalyse vyskupai, šiuo lemiamu mūsų mylimų kraštų istorijos momentu visapusiškai dalijamės su bendrapiliečiais pasididžiavimu ir džiaugsmu. Suvokdami praeities sunkmečius ir daugybę kentėjimų, pasitikėdami ir drąsiai žvelgiame į ateities galimybes bei iššūkius.

Kaip Katalikų Bažnyčios vyskupai, prisimename tą pamatinį vaidmenį, kurį krikščioniškasis tikėjimas atliko mūsų žemyno istorijoje apskritai ir, atskirai paėmus, Lietuvoje, Latvijoje bei Estijoje. Evangelijos žodžių įkvėptas tikėjimo grūdas (*Mk 4, 30–32*) buvo pasėtas į Europos dirvą; jis giliai įleido šaknis, išaugo į didžiulį medį, išskleisdamas šakas ir aprėpdamas daugelį tautų, suteikdamas joms bendrą tapatybę ir nešdamas gausių vaisių. Būdami europiečiai, mes visuomet norime esmingai įsisąmoninti praeities dvasinį bei kultūrinį paveldą ir dar kartą patvirtiname, imdami giliai širdin didžio europiečio popiežiaus Jono Pauliaus II žodžius, jog „visuomenei, užmirštančiai savo praeitį, gresia pavojus nesugebėti dorotis su dabartimi ir – dar blogiau – tapti ateities auka“ (Kalba Roberto Schumano fondo organizuoto seminario dalyviams 2003 m. lapkričio 7 d.).

Drauge su Šventuoju Tėvu mes esame tvirčiausiai įsitikinę, kad Europa tapo kontinentu istorinio, dvasinio ir kultūrinio pagrindo dėka, „krikščionybės, sugebėjusios integruoti tautas ir kultūras, vienijančios jėgos dėka“ (popiežius Jonas Paulius II, 2003 m. rugpjūčio 17 d. per Viešpaties angelo maldą).

Trys mūsų Baltijos šalys yra gyvi kultūrinių turtų centrai, turintys turtinę paveldą, kuriuo tikrai gali prisidėti prie žmogiškosios ir dvasinės „naujosios“ Europos plėtros. Mūsų tautos, skausmingai patyrusios gyvenimą be laisvės ateistinėje visuomenėje, gali paliudyti tikėjimo ir religinių vertybių svarbą saugant žmogiškąjį orumą ir visapusiškai ugdant žmogaus asmenybę.

Trys mūsų Baltijos šalys vėl atgavo Nepriklausomybę, sumokėdamos už tai didelę kainą, todėl jos labai vertina laisvės ir teisingumo vertybes, galinčias atverti gilesnį atsakomybės visų piliečių labai suvokimą.

Trys mūsų Baltijos šalys turi bendrą paveldą tų vertybių, kurias mes, Bažnyčių vadovai, nuolat skelbiame, giname ir siekiame garantuoti būsimosioms europiečių kartoms. Šios vertybės – tai žmogaus orumas; žmogaus gyvenimo – nuo prasidejimo iki natūralios mirties – neliečiamas šventumas; kertinė svarba, tenkanti santuoka pagrįstam šeimos gyvenimui; soli-

nas bei diplomus. Projekto dalyviai agapės metu dalijosi įspūdžiais, žaidė ir dainavo.

-rk-

Renginiai Klaipėdoje

● Balandžio 17 d. švęsti Atvelykio į Šv. Juozapo Darbininko bažnyčią susirinko Klaipėdos dekanato vaikų ir jaunimo chorai. Ta proga susirinkusius vaikus pasveikino ir šv. Mišias aukojo dekanas kun. Vladas Gedgautas. Po koncerto chorai apdovanoti padėkos raštais.

● Balandžio 22–25 d. vyko savanorių dienos. Klaipėdos gatvėse 53 žmonės iš 100 į klausimą „Ką žinote apie DPJC ir savanorystę?“ atsakė suprantą savanorystės reikšmę ir apibūdino DPJC darbo kryptis. Balandžio 25 d. už savanorius visose Klaipėdos bažnyčiose aukotos šv. Mišios.

● Balandžio 22 d. atidarytas Vaikų dienos centras, kuriame socialiai remtinų šeimų vaikai ruoš pamokas, žais, sportuos. Tokios krypties Dienos centras pirmasis Klaipėdoje. Atidarymo iškilmėse dalyvavo Klaipėdos miesto socialinės rūpybos skyriaus viršininkė Audronė Liesytė, kiti oficialūs asmenys.

● Balandžio 19 d. Klaipėdos šeimos centre etnologas Aleksandras Žarskus pristatė savo knygą „Aš iki gimimo“. Tarp renginio dalyvių užsimezgė įdomus pokalbis apie pasirengimą sutikti naują gyvybę, naujausius mokslo atradimus.

● Gegužės 1 d. Šv. Juozapo Darbininko parapija minėjo ne tik savo globėją, bet ir šventę sugrįžimą į Europą. Ta proga bažnyčioje koncertavo prof. E. Kaniava. Sumos šv. Mišias aukojo Telšių vyskupas J. Boruta SJ bei Klaipėdos, Gargždų, Veiviržėnų parapijų kunigai. Vyskupas, sakydamas pamokslą, aprėpė aktualias temas: darbo santykius, darbdavių moralumą, katalikiškųjų profesinių sąjungų poreikį ir naudą. Po Mišių jų dalyviai buvo kviečiami įsitraukti į šventinį šurmulį. Parapijiečiams ir svečiams grojo „Vyturio“ vidurinės mokyklos pučiamųjų orkestras, dainavo tos pačios mokyklos mergaičių ansamblis ir vaikų klubo dainos studija. Kartu pašokti ir padainuoti ragino Klaipėdos etnokultūros centro ansamblis „Senoliai“, o karinių jūrų pajėgų flotilės kariai visus vaišino

gardžia žuviene ir kareiviška koše. Vi-
siems už gražią šventę padėjo kle-
bonas S. Damašius. -dm-

● Balandžio 23–24 d. Šv. Kazimiero
parapijoje vyko studentų ateitininkų
savaitgalio šventė „Atsuk laiką atgal“.
Šventė prasidėjo Susitaikinimo pamal-
domis, o po jų šv. Mišias aukojo kuni-
gai Mindaugas Nausėda, Mindaugas
Šlaustas, Romualdas Vėlavičius, An-
tanas Mačius ir Liudas Serapinas. Pir-
masis vakaras baigėsi visų lauktu žy-
giu į pajūrį. Antrąją dieną jaunimas su-
sitiko su garsiu dviratininku Viktoru
Varnu, klausėsi jo pasakojimų iš kelio-
nių po pasaulį, vakare surengė retro
stiliaus vakaronę. Sekmadienį visi
šventė Eucharistiją. -kss-

Knygos pristatymas

Balandžio 29 d. Klaipėdos šv. Juoza-
po Darbininko parapijos bažnyčioje
pristatyta Šv. Jono kongregacijos kun.
Elijo Leyds ir grafiko Vaidoto Kva-
šio knyga „Dievas yra dovana“. Kny-
goje vaizduojamos Kryžiaus kelio sto-
tys – bareljefai, grafiko sukurti 1996
metų balandžio mėnesį Kauno Arkan-
gelo Mykolo bažnyčiai. Tų pačių me-
tų lapkričio mėnesį bareljefai buvo su-
naikinti piktadarių, išliko tik fotografi-
jos. Jos ir yra sudėtos į knygą. Kūri-
nius palydi tėvo Elijo Leyds mąstymai.

Pasak renginyje dalyvavusio tėvo Eli-
jo, Rytų liturgijoje daugiau dėmesio
skiriama Jėzui kaip dangaus Tėvo at-
vaizdai – ikonai. Tuo tarpu Vakarų
Bažnyčios labiau išlavino savo tiki-
čiuosius apmąstyti Dievo žodį. Bet
apie Dievą kaip dovaną ir Rytuose, ir
Vakaruose kalbama mažai. Krikščio-
niška meilė yra dažnai per daug ro-
mantizuota ir nepranokstanti vaizduo-
tės ribų. Būtiną nedelsiant atrasti Die-
vo meilės realizmą – Dievas visiškai
atsidavė mums, jis duoda ne dova-
nas, bet patį save, nes jis yra dovana.

Prieš knygos pristatymą tėvas Elijas
susitiko su Klaipėdos P. Mašio vi-
durinės mokyklos vyresniųjų klasių
moksleiviais ir mokytojais. Knyga taip
pat buvo pristatyta balandžio 25 d.
Vilniaus šv. Jono Teologo vienuoly-
ne, balandžio 28 d. Kaune, Vytauto
Didžiojo bažnyčioje. -tv-

Susitikimas Kaune

Balandžio 17 d. Kauno arkivyskupi-
jos Šeimos centre surengtas Kauno

darumas su vargšais, subsidiarumo principas, įstatymo viršenybė, lais-
vės ir demokratijos ugdymas.

Galiausiai iškilmingų pamaldų Talino šv. apaštalų Petro ir Pauliaus katedro-
je metu mes, būdami mums patikėtos kaimenės ganytojai, išpareigojame skelbti
bei švęsti Vilties Evangeliją ir tarnauti jai. Su pasitikėjimu, kylančiu iš tikėjimo
prisikėlusiu Viešpačiu, dalydamiesi rūpesčiu dėl visos Bažnyčios su Šven-
tuuju Tėvu, mes drauge su juo tvirtiname ir kartojame: „Trečiojo tūkstantme-
čio pradžios Europa, ‘Atsigręžk į save! Būk savimi! Atrask savo ištakas! At-
gaivink savo šaknis!’“ (Apaštališkasis paraginimas *Ecclesia in Europa*, 120).

Paskelbta 2004 m. balandžio 29 d. Taline,
per Bažnyčios mokytojos, Europos globėjos šv. Kotrynos Sienietės šventę

Lietuvos Vyskupų Konferencijos vardu
Vilniaus arkivyskupas metropolitas
J. Em. kardinolas Audrys Juozas Bačkis

Latvijos Vyskupų Konferencijos vardu
Rygos arkivyskupas metropolitas
J. Em. kardinolas Jānis Pujats

Estijos apaštališkosios administratūros vardu
apaštališkasis administratorius „ad nutum Sanctae Sedis“
J. E. arkivyskupas Peter Stephan Zurbruggen

Lenkijos vyskupų konferencijos plenariniame susirinkime dalyvavo Vilkaiviškio vysk. R. Norvila

Į kasmet gegužės pradžioje vykstantį plenarinį Lenkijos vyskupų konferen-
cijos susirinkimą kviečiami ir kitų šalių vyskupų konferencijų atstovai. Šiais
metais balandžio 30 d. Varšuvoje prasidėjusiame Lenkijos vyskupų konfe-
rencijos plenariniame posėdyje dalyvavo net 25 ganytojai iš užsienio: tarp jų
ir Niujorko (JAV) arkivyskupas kard. Edwardas Eganas. Lietuvos Vyskupų
Konferencijos delegatu šiame susirinkime buvo Ryšių su Lenkijos vyskupų
konferencija tarybos pirmininkas Vilkaiviškio vyskupas Rimantas Norvila.

Pirmąsias dvi dienas – balandžio 30-ąją ir gegužės 1-ąją – aptarti įvairūs
klausimai, išklausti svečių pranešimai. Posėdžiams pirmą kartą vado-
vavo naujai išrinktas Lenkijos vyskupų konferencijos pirmininkas arkiv.
Józefas Michalikas. Vyskupai kalbėjo apie naują padėtį, susijusią su Eu-
ropos Sąjungos plėtra. Ypač pabrėžta, kad visuose pokyčiuose neturėtų
sunnykti krikščioniškos vertybės, o Dievas būti pamirštas Europos Konsti-
tucijoje. Dėl šių dalykų nutarta raštu kreiptis į dabartinį Europos Parla-
mento pirmininką Patą Coxą.

Lenkijos vyskupai aptarė lenkiškai kalbančių asmenų sielovadą Europoje.
Ypač atkreiptas dėmesys į Vokietiją, kur 2002 m. buvo per 300 tūkst.
lenkų. Jų sielovada 65 misijose rūpinosi apie 100 lenkų kunigų. 377 Vokietijos
bažnyčiose ir koplyčiose švenčiamos Mišios lenkų kalba, o advento ir
gavėnios metu lenkiškai atlikti išpažintį galima apie 500 bažnyčių. Taip
pat pristatyta Čikagoje (JAV) penkti metai gyvuojančios lenkų seminarijos
veikla. Ši 30 klierikų turinti ugdymo įstaiga rengia kunigus JAV gyvenan-
čių lenkų sielovadai. Savo programa ji yra iš dalies integruota į Čikagos
arkivyskupijos Mundeleino seminarijos struktūrą.

Liturginės komisijos pirmininkas vysk. Stefanas Cichy supažindino su išspausdintu „Liturginių valandų“ ketvirtuoju tomu ir parengta pirmojo tomo elektronine versija: tai jau antrasis brevijoriaus lenkų kalba leidimas. Baigiamas versti Vyskupų apeigynas ir Romos martirologas. Susirinkime patvirtinti papildomi maldų tekstai Mišiolui ir brevijoriui. Nutarta leisti Komuniją priimti vyno pavidalu tiems asmenims, kurie dėl sveikatos negali to padaryti duonos pavidalu. Vyskupams taip pat buvo pristatyta šiais metais išleista išsami studija „Lenkų požiūris į Katalikų Bažnyčią trečiojo tūkstantmečio pradžioje“. Per 300 puslapių leidinyje sutelkta ir išanalizuota daug įvairių statistinių duomenų, atspindinčių Lenkijos gyventojų nuomonę tiek apie Bažnyčios vidinį gyvenimą, tiek apie jos išorinę veiklą visuomenėje. Vienas iš šio krašto žmonių religinį aktyvumą parodančių faktų yra gausus dalyvavimas sekmadienio Mišiose: knygoje pateikta statistika liudija, jog kas sekmadienį jas lanko 44,6 proc. gyventojų, dar 20,6 proc. dalyvauja beveik kiekvieną sekmadienį ir 14,3 proc. – vieną ar du kartus per mėnesį.

Legnicos vyskupas augziliaras Stefanas Regmuntas raštu pristatė pasaulikū sielovados struktūrą. Krašto pašaukimų sielovados taryba, kurią globoja šis Lenkijos episkopato deleguotas vyskupas, rengia specialias maldų akcijas, programas, simpoziumus, konferencijas ir vykdo kitą pašaukimus skatinančią veiklą. Atskiros vyskupijos taip pat turi už pašaukimų sielovadą atsakingas grupes, į kurias įeina seminarijos, katalikiškųjų judėjimų, katechetų, jaunimo ir šeimų sielovados centrų atstovai. Pagaliau pašaukimų ugdymu rūpinamasi ir atskirose parapijose, kur dirbama su ministrantais, vedama katechezė apie pašaukimus, palaikomi ryšiai su seminarija, jaunimui sudaromos galimybės dalyvauti kunigų šventimuose, vienuolių įžaduose, išgirsti įvairius liudijimus. Tokia intensyvi ir įvairiapusė veikla padeda išlaikyti didelį seminaristų skaičių, kuris per paskutinius ketverius metus siekia beveik 7 tūkst.

Lenkijos vyskupų konferencijos plenarinio susirinkimo dalyviams prisistatė *Kolumbo Vyčių* („Knights of Columbus“) organizacijos vadovai iš JAV. Ši kunigo Michaelio McGivney 1882 m. įkurta Katalikų vyrų broliškos pagalbos bendrija įvairiapusiškai remia Bažnyčią ir jos veiklą, puoselėja pagarbą žmogaus gyvybei ir kilnumui, pilietinę atsakomybę, patriotizmą, teikia pagalbą šeimoms ir jaunimui, gina moralę, remia parolimpines (neįgaliųjų) žaidynes. *Kolumbo Vyčiai* šiuo metu vienija apie 1,7 milijono narių trylikoje pasaulio šalių. Buvo svarstoma galimybė tokią *Kolumbo Vyčių* veiklą pradėti ir Lenkijoje.

Susirinkime dalyvaujantys kitų šalių vyskupų konferencijų atstovai supažindino su Bažnyčios padėtimi savo kraštuose. Vyskupų pranešimai leido per trumpą laiką bendrais bruožais susipažinti su šiandien Bažnyčios padėtimi Europoje. Beveik visuose pranešimuose pasigirdo nuogąstavimas dėl stiprėjančios sekuliarizacijos. Pristatydamas pastarųjų metų Bažnyčios aktualijas Lietuvoje, vyskupas Rimantas Norvila paminėjo kai kurių žiniasklaidos priemonių vykdytą priešišką kampaniją, bandymus pasinaudoti Bažnyčia politikoje bei mokyklose siekiant įdiegti lytinio švietimo programas, nesuderinamas su krikščioniška morale. Nepaisant visų sunkumų, stengiamasi stiprinti katechezę, jaunimo ir šeimų sielovadą.

Susirinkime taip pat kalbėta apie pasirengimą kulminaciniam Centrinės Europos Katalikų dienų „Kristus – Europos viltis“ renginiui, pavadintam „Tautų piligrimyste“, kuris gegužės 21–23 dienomis vyks Mariazell (Austrija). Buvo pristatytas ir ši rudenį Meksikoje organizuojamas Tarptautinis eucharistinis kongresas.

Gegužės 2 d. Lenkijos vyskupų konferencijos plenarinio susirinkimo dalyviai susibūrė iškilmingoms pamaldoms prie Varšuvos pakraštyje, Pola Wi-

arkivyskupijos dekanatų šeimos centrų darbuotojų susitikimas, kuris prasidėjo šv. Mišiomis Kristaus prisikėlimo bažnyčioje. Šeimos centro psichologė Z. Vasiliauskaitė pasidalijo įžvalgomis, kaip vykdoma sužadėtuolių rengimo santuokai programa, socialinė darbuotoja O. Darbutaitė vedė užsiėmimą „Gyvybės kultūra“. Ji akcentavo gyvybės svarbos ir prasmės atskleidimo būtinybę Pasaulinės gyvybės dienos renginių metu. Dekanatų darbuotojai lankėsi Paminclinės Prisikėlimo bažnyčios bokšte. Susitikimo dalyviams buvo išdalyta metodinė medžiaga: knygos, žurnalai, raginantys apmąstyti ir įprasminti šeimos bei gyvybės vertybes.

-jp-

Salės pašventinimas Alytuje

Gegužės 7 d. Alytaus šv. Benedikto vidurinėje mokykloje Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila pašventino naujai įrengtą 200 vietų amfiteatrinę aktų salę, kartu ir patį didžiausią šios mokyklos įstaigos Mėlynąjį korpusą, veikiantį jau antrus metus. 1991 metais pradėtoje statyti Šv. Benedikto vidurinėje mokykloje dabar mokosi per 700 mokinių. Jos steigėjai yra Alytaus miesto savivaldybė ir Vilkaviškio vyskupijos kurija.

Džiaugdamasis naujais aktų sale, mokyklos direktorius Vytautas Bigaila išreiškė viltį, kad rudenį bus įrengta mokyklos koplyčia, o kitais metais pabaigti visi statybos darbai. Simbolinę atidarymo juostelę perkirpo ir visus pasveikino Lietuvos Respublikos Seimo vicepirmininkas Artūras Skardžius ir Alytaus miesto savivaldybės meras Vytautas Kirkliauskas.

Vyskupas Rimantas Norvila linkėjo, kad mokykla būtų vieninga ir stipri krikščioniškomis vertybėmis. Ganytojas priminė, kad Jėzų Kristų sekančios bendruomenės negali remtis brutalia „stipresniojo teise“, jse privalo vyrauti tarpusavio meilė, supratimas ir atjauta.

Šventę pratęsė meninė programa, kurioje dalyvavo ne tik Šv. Benedikto, bet ir kitų Alytaus mokyklų kolektyvai.

-apn-

Paminėtas spaudos atgavimas

Gegužės 7 d. Alytuje miesto savivaldybės mokyklų organizacijų šventė paminėtas lietuviškos spaudos atgavimo šimtmetis. Šventėje dalyvavo ateitinin-

kai, skautai, jaunieji šauliai, blaivybės draugija „Baltų ainiai“, valančiukai, kudirkaičiai, maironėčiai ir kazimieraičiai.

Renginys prasidėjo Mišiomis aikštėje prie Laisvės Angelo paminklo, kur susirinko apie 800 dalyvių. Kartu su jais buvo Lietuvos Respublikos Seimo vicepirmininkas Artūras Skardžius, Alytaus miesto savivaldybės meras Vytautas Kirkliauskas. Mišias koncelebravo Lietuvos skautijos Marijampolės krašto dvasios vadas kun. Vidmantas Striokas, Alytaus krašto dvasios vadas kun. Arūnas Simonavičius ir Lazdijų klebonas kun. Rimantas Baltrušaitis. Pamokslu metu kun. Vidmantas Striokas kalbėjo, kad knygos žodžiai įsikūnija ją skaitančiame žmoguje, kuris pats tampa tarsi gyva knyga, o laiko gerai literatūrai galima rasti, jei tik prisimenamas vienas iš gyvenimo paradoksų: laikas įgyjamas tada, kai išdrįstama jį dovanoti.

Po Mišių šventės dalyviai su savo atributika išsiriškiavo vienoje kolonoje ir paskui Lietuvos vėliavą bei muzikos mokyklos orkestrą nužygiavo į Dainų slėnį. Čia jaunimo organizacijos įrėngė su jomis supažindinančias stovyklavietes. Iškilmingai įnešus simboliinę knygą, Alytaus miesto savivaldybės Švietimo skyriaus vyresnioji specialistė Elvyra Aleknavičienė peržvelgė lietuviško žodžio kelią. Kalbėtoja priminė, kad į Nepriklausomybės paskelbimą 1918 m. atvedė ir didvyriškai pakelta kančia už gimtąją kalbą, atkakli jos gynėba – kova be fronto linijos, trukusi keturis spaudos draudimo dešimtmečius.

Jaunimas nesunkiai įminė Vytauto Landsbergio muzikinę mįslę. Profesoriumi padainavus „Anei rašto, anei druko mums turėt neduoda: tegul, sako, bus Lietuva ir tamsi, ir juoda!“, šventės dalyviai tuojau atpažino vysk. Antano Baranausko eiles. Kiekviena jaunimo organizacija parodė paruoštą pristatymo programą, o renginys baigėsi žaidimais ir šokiais prie laužo.

-apn-

Ministrantai žaidė krepšinį

Balandžio ir gegužės mėn. Kaišiadorių vyskupijos Jaunimo centras vyskupijos ministrantams surengė krepšinio varžybas, kurios iš pradžių vyko dekanatuose, o vėliau dekanatų nugalėtojai susitiko finalinėse varžybose. Į tokį pasiūlymą atsiliepė visi dekanatai

lanowskie vietovėje, statomos Dievo Apvaizdos šventovės. Iškilmėje taip pat dalyvavo Europos Parlamento pirmininkas Patas Coxas, Lenkijos Respublikos prezidentas Aleksanderis Kwaśniewskis, Seimo ir Vyriausybės nariai, užsienio šalių ambasadoriai. Tiesioginio televizijos ryšio dėka visus susirinkusius iš Vatikano, po *Regina Caeli* maldos, pasveikino popiežius Jonas Paulius II. Pamaldų metu statomai Dievo Apvaizdos šventovei buvo iškilmingai įteiktos šv. Andriejaus, šv. Brigitos, šv. Kazimiero, pal. Motinos Teresės ir kitų – iš viso trylikos – įvairių šventųjų relikvijos.

Mišių koncelebracijai vadovavo Niujorko (JAV) arkivyskupas kard. Edwardas Eganas. Pamokslą pasakė Lenkijos vyskupų konferencijos pirmininkas arkiv. Józefas Michalikas, akcentavęs krikščionybės svarbą Senajame žemyne ir vaizdžiai klausęs, ar bus suteikta Dievui pilietybė Naujojoje Europoje. Jo žodis ne kartą buvo pertrauktas pritariančių plojimų. Lenkijos vyskupų konferencijos plenarinis susirinkimas pasibaigė gegužės 3 d., per Marijos Lenkijos Karalienės šventę, iškilmingomis Mišiomis Čenstochovos Dievo Motinos šventovėje.

-apn-

Gyvybės diena Lietuvoje

Vilnius

Vilniaus arkivyskupijos Šeimos centras šių metų Gyvybės dienos proga balandžio 26–30 d. Vilniaus mokyklų moksleivių tėvus pakvietė į kvalifikuotų VPU ir Teisės universiteto specialistų bei Šeimos centro psichologų paskaitas tema „Ką verta žinoti apie būsimą paauglį?“ Į šį kvietimą atsiliepė apie 40 Vilniaus mokyklų. Pokalbiams pasirinkta konkreti auditorija – pradinių klasių vaikų tėvai. Pasak šių pokalbių iniciatorių, vienas svarbiausių dalykų – paskatinti tėvus jau dabar kalbėtis ir skirti kuo daugiau laiko savo vaikams. Iki paauglystės ypač svarbu užmegzti gerus santykius su savo vaikais: rasti laiko juos išklausti, padėti spręsti įvairias problemas, iškilusias bendraujant su bendraamžiais, skatinti turėti savo nuomonę ir ją apginti, mokyti diskutuoti, nepasiduoti grupės spaudimui ir t. t.

Paskaitų metu kalbėta apie paauglystę kaip brandaus žmogaus gyvenimo pamatą ir pradžia, kai ypač aštriai keliami gyvenimo prasmės klausimai, mokomasi prisiimti atsakomybę už savo veiksmus bei pasirinkimus, kontroliuoti savo nepagrįstas baimes ir nerimą, palaikyti ilgalaikius ir artimus santykius su bendraamžiais ir suaugusiais. Dar viena iš temų – tai šiuolaikinės kultūros įtaka paaugliui. Kartu su tėvais ieškoma galimybių, kaip bręstantį, ieškančį savęs paauglį paskatinti „neužkibti“ ant tam tikrų elgesio ar išvaizdos standartų. Atkreiptas dėmesys ir į vertybių pasirinkimą. Atliktais tyrimu duomenimis, vienas iš priešnuodžių masinės kultūros poveikiui gali tapti ir tikėjimo vertybių išpažinimas (religingumas). Tokie paaugliai mažiau depresuoja, rečiau įjunksta į narkotikų ar alkoholio vartojimą.

Balandžio 23 d. šv. Mišias šeimų ir gyvybės klestėjimo diena paminėti aukojo kun. Vaclovas Aliulis MIC Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasiđėjimo bažnyčioje. Sakydamas pamokslą gyvybės tema tėvas Vaclovas kaip kovotoją su gyvybės priešais minėjo ir šv. Jurgį. Tikintieji meldėsi už gyvybės Lietuvoje puoselėjimą bei išsaugojimą, stiprias šeimas ir laimingus vaikus.

Balandžio 25 d. (sekmadienį) visose Vilniaus bažnyčiose perskaitytas Gyvybės diena skirtas vyskupų laiškas.

Vilniaus kongresų rūmuose Lietuvos teisininkų sąjunga „Už šeimą ir gyvybę“ kartu su Lietuvos valstybiniu simfoniniu orkestru, Vilniaus arki-

vyskupijos Šeimos centru, PGF Lietuvos gydytojų asociacija „Už žmogaus gyvybę“ ir NVO socialinės tarnystės savanoriais organizavo Pasaulinei gyvybės dienai skirtą renginį „Aš esu“. Gausiai susirinkusieji – daugiausiai šeimos su vaikais – turėjo puikią progą pabendrauti, pasiklausyti koncerto, pamąstyti apie gyvybės vertę bei dovaną.

Gegužės 1 d. Vilniaus Antakalnio poliklinikoje Pasaulinės gydytojų federacijos „Už žmogaus gyvybę“ Lietuvos asociacija, Lietuvos katalikų mokslo akademijos Medicinos skyrius ir Lietuvos teisininkų sąjunga „Už šeimą ir gyvybę“ surengė konferenciją „Atsiverkime meilei ir tiesai“. Apie pagarbą pradėti žmogaus gyvybei ir jos saugą Lietuvoje XX–XXI amžių sankirtoje pranešimus skaitė doc. dr. A. Šaulauskienė ir doc. dr. G. Drašutienė. Apie tai, su kokiais iššūkiais negimusi gyvybė susiduria Kroatijoje, išvalgomis dalijosi svečias dr. A. Lisecas. Pranešimą tema „Atsiverkime meilei ir tiesai apie žmogų“ skaitė teol. dr. kun. A. Narbekovas. Vilniaus arkivyskupijos Šeimos centro gydytojas Danielius Serapinas atkreipė dėmesį į pradėtos gyvybės tykančius pavojus. Pranešimą tema „Moralinės pradėtos žmogaus gyvybės orumo ir neliečiamumo sampratos Europos Sąjungoje“ parengė prof. L. L. Matačiūnas, gyd. I. Tartilienė ir gyd. D. Bartkevičienė. -dk-

Kaunas

Balandžio 23 d. vakare Kauno šv. Pranciškaus Ksavero (jėzuitų) bažnyčioje Eucharistijos adoracijos naktis „Už gyvybę“ prasidėjo jaunimo malda. Šv. Mišioms vadovavo ir homiliją sakė arkiv. S. Tamkevičius, giedojo Švč. M. Marijos Rožinio Karalienės (Palemono) parapijos choras. Po adoracijos tyloje, vadovaujant Kauno arkivyskupijos Šeimos centro darbuotojoms J. Lenkuvieni ir O. Darbutaitei, buvo apmąstoma šeimos, kaip gyvybės lopšio, prasmingumas ir vertė. Vidurnakčio mąstymui – Eucharistiniam pašnekesiui vadovavo Šv. Kryžiaus (karmelitų) parapijos klebonas kun. E. Jotkus ir parapijos šeimos. Taip pat apmąstyti Džiaugsmo, Šviesos, Skausmo, Garbės slėpiniai, giedota giesmės. Eucharistijos naktis baigėsi šv. Mišiomis, kurias aukojo ir homiliją sakė kun. E. Vitulskis.

Kauno arkivyskupijos Šeimos centras, siekdamas išplėsti gyvybės kultūros puoselėtojų būrį, balandžio 25 d. pakvietė Kauno arkivyskupijos pastoracines tarybas savo parapijose organizuoti Pasaulinei gyvybės dienai skirtus renginius. Šią dieną Kauno bažnyčiose už šeimas ir gyvybės kultūrą aukotos šv. Mišios, jų metu perskaitytas Gyvybės dienai skirtas Lietuvos vyskupų laiškas.

Kauno arkivyskupijos Šeimos centre buvo surengtas šeimų susitikimas su VDU dėstytoja N. Liobikiene. Kalbėtasi apie šeimos atvirumą gyvybei. Jurbarko dekanato jaunimas, susitikęs su programos „Pažink save“ savanoriais, akcentavo šeimos svarbą. Kauno jėzuitų gimnazijoje mokytojams, katechetams ir Religijos studijų kolegijos studentams seminarą tema „Gyvybės kultūros perteikimo praktiniai metodai“ vedė Kauno arkivyskupijos Šeimos centro socialinė darbuotoja O. Darbutaitė.

Balandžio 25 dienos vakare Kauno arkivyskupijos Šeimos centro iniciatyva Kauno lėlių teatre buvo rodomas Prienu „Žiburio“ gimnazijos krikščioniškojo teatro studijos spektaklis „Džonatanas Livingstonas žuvėdra“. Teatro fojė demonstruotos skaidrės apie kūdikio vystymąsi motinos iščiose.

Kauno arkivyskupijos Šeimos centro „Pažink save“ programos koordinatore O. Darbutaitė Gyvybės dienai įprasmingai surengė šeimos nuotraukų akciją „Mano šeima yra svarbi, nes...“. Ant savo šeimos nuotraukos antrosios pusės jauni žmonės rašė mintis, kodėl šeima jiems yra svarbi. Parengta nuotraukų ekspozicija pirmiausia eksponuota savo mokyklose, parapijose, balandžio 25 d. – Kauno lėlių teatre.

(išskyrus Širvintų). Varžybos vyko dviem pogrupiais – komandos iki 14 metų ir vyresni. Balandžio 3 d. Pivašiūnuose susitiko Alytaus ir Merkinės dekanatų ministrantai: Alovės jaunesnieji, Pivašiūnų (dvi komandos), Purnios vyresnieji ir Merkinės jaunesnieji. Balandžio 24 d. Semeliškėse susitiko net trijų dekanatų ministrantai: Elektrėnų; Kaišiadorių ir Stakliškių. Gegužės 1 d. Molėtuose turėjo vykti Molėtų ir Širvintų dekanatų ministrantų varžybos, kadangi dalyvauti norą pareiškė tik Molėtų jaunučiai ir vyresnieji, jie iš karto pateko į finalą.

Gegužės 8 d. Kaišiadoryse vyko finalinės dekanatų laimėtojų varžybos. Nugalėtojais tapo Palomenės vyresniųjų ir Kruonio jaunesniųjų komandos. Po varžybų, nors ir nuvargę, visi dėkojo Viešpačiui už susitikimus. Pivašiūnų klebonas V. Baublys ir Jaunimo centro dvasios vadovas kun. M. Sabonis per pamokslus pateikė taiklių pamąstymų apie bendrystę kaip komandinį žaidimą, tarnystės grožį ir džiaugsmą. -is-

Keliais žodžiais

Vilnius. Balandžio mėnesį Vilniaus arkivyskupijos Šeimos centre vyko susitikimų ciklas mamoms tema „Kaip suprasti savo vaiką?“ Seminarus vedė psichologė Violeta Šikaitė. Nedidelėje grupėje buvo kalbama apie vaikų auklėjimą, bendravimo su vaiku ypatumus bei vienokio ar kitokio elgesio su juo padarinius vaiko asmenybės vystymuisi. Mamos turėjo puikią progą pasidalyti savo patirtimi, ieškoti atsakymų į kasdien kylančius klausimus. -dk-

Vilkaviškis. Vilkaviškio dekanato prelado Vytauto Gustaičio iniciatyva surengtas Vilkaviškio dekanato moksleivių religinės literatūros skaitovų konkursas *Verba mea auribus percipe, Domine* („Išgirska mano žodžius, Viešpatie“). Kas antrus metus organizuojamame konkurse šiemet kaip niekada dalyvavo daug skaitovų, ypač jaunesniųjų klasių. Juos daugiausia parengė ir tekstus parinko tikybos mokytojai, pasitardami su lietuvių kalbos žinovais. Vilkaviškio parapijos salėje balandžio 12 d. laureatai parodė šventinę programą bendruomenei. Dekanas skaitovams bei vadovams įteikė diplomus ir padovanojo po religinio turinio knygą.

-bn-

Vilkaviškis. Dekanato šeimos centro iniciatyva penktą kartą rajono bendrojo lavinimo mokyklų vyresniųjų klasių moksleiviams buvo perteikiama pasirengimo šeimai programa. Šį projektą remia rajono savivaldybė. Lektoriai – Šeimos centro savanoriai – gydytojai, teisininkai, psichologai, pedagogai ir kunigai – penkiolikos valandų paskaitų ciklu moksleiviams perteikė krikščionišką požiūrį į šeimą. Ypač daug dėmesio skirta atsakomybės ugdymui, gyvybės išsaugojimui, natūraliam šeimos planavimui, dorovės nuostatų ugdymui. Šiomet paskaitos skaitytos Kybartų K. Donelaičio, Virbalio ir Pajevonio vidurinių mokyklų 11–12 klasių mokiniams. Jas išklausiusiems šimtui trylikai vaikinių ir merginų kovo pabaigoje dekanas prelatas Vytautas Gustaitis įteikė specialius pažymėjimus. Nuo kursų organizavimo pradžios tokius pažymėjimus gavo jau 586 rajono mokyklų mokiniai. -bn-

Pasvalys. Balandžio 18 d. Pasvalyje paminėtas arkivyskupo Mečislovo Reinio atminimas. Pranešimą ta proga skaitė dr. Aldona Vasiliauskienė. Balandžio 19 d. apie arkivyskupą pranešimus istorikė skaitė Pasvalio mokyklų moksleiviams, o po pietų vedė seminarą istorijos ir tikybos mokytojams.

Pandėlys. Balandžio 17–18 d. ateitinių iškilimėse dalyvavo Rokiškio dekanato parapijų ateitininkai ir jų bičiuliai. Į iškilmes atvyko Obelių ateitinių kuopa, vadovaujama Dalios Kančienės. Obeliuose panašūs ateitinių susibūrimas vyko prieš mėnesį. Renginio dalyviams specialią programą parodė vietos ateitininkai. Nuotaikingai prisistatė ir atskiros svečių grupės.

Utena. Balandžio 18 d. parapijos bendruomenės vaikams ir jaunimui „Tikėjimo ir meilės“ organizacija (TIM), kuriai vadovauja s. Jūratė Stuokaitė, surengė šventę, kurioje dalyvavo beveik du šimtai žmonių. -kad-

Kazlų Rūda. Balandžio 18 d. Kazlų Rūdos tikintieji pirmą kartą iškilmingai šventė Dieviškojo Gailėstingumo šventę. Ta proga bažnyčioje prie pernai metais įsigyto Dieviškojo Gailėstingumo paveikslo buvo uždegtos žvakės, padėta gėlių. Tą dieną prieš rytines Mišias ir sumą ir po jaunimui skirtų Mišių kalbėta Dieviškojo Gailėstingumo litanija, giedotos giesmės. -sj-

Kaunas. Balandžio 24 d. Lietuvos Kolpingo draugijos jaunimo skyrius, mi-

Kauno arkivyskupijos Šeimos centro krizinio nėštumo programos koordinatorė A. Bačėnienė kartu su Visuomenės sveikatos centro, Kartų namų vyresnio amžiaus moterimis surengė akciją „Viltingi žingsniai“. Moterys, numezgusios vilnonių kojinių, padovanojo jas Kauno miesto gimdymo namuose gimusiems mažyliams bei padėjo medicams už jų kasdienį rūpinimąsi gyvybe. Taip pat Kauno arkivyskupijos Šeimos centro iniciatyva surengtos akcijos „Už gyvybės kultūrą“ metu Kauno arkivyskupijos parapijos paragintos nuo Didžiojo penktadienio visus metus melstis Jono Pauliaus II malda už gyvybės kultūros puoselėjimą.

Balandžio 23–24 d. Lietuvos katalikiškųjų mokyklų pedagogų asociacijos iniciatyva Kauno jėzuitų gimnazijoje vyko Mažosios scenos dienos–2004: „Jūs pažinsite tiesą, ir tiesa padarys jus laisvus“ (Jn 8, 32). Pasak rengėjų, šių metų šventės tema apie išlaisvinančią tiesą kvietė šventės dalyvius apmąstyti savo žmogiškąją egzistenciją – gyvybę. Šventės metu Vilijampolės vaikų ir jaunimo pensionatas, Kauno neįgalaus jaunimo užimtumo centras, Vilniaus vaikų meno studija „Terra bella“, jaunieji teatro mylėtojai iš Kauno jėzuitų, Kretingos pranciškonų gimnazijų, Klaipėdos Prano Mašiotto, Panevėžio vysk. Kazimiero Paltaroko, Kauno Mato Šalčiaus, Vilniaus „Vermės“ vidurinių mokyklų ir Panevėžio Margaritos Rimkevičaitės technologinės mokyklos parodė lietuvių ir užsienio autorių spektaklius bei savo kūrybos menines interpretacijas, pasakojančias apie tiesą, draugystę, meilę, pagarbą ir atjautą žmogui. Šventėje dalyvavo ir išvalgomis apie gyvybės prasmę ir vertę dalijosi Kauno arkivyskupijos Šeimos centro darbuotoja O. Darbutaitė, vyko kūrybiniai užsiėmimai atskiromis grupėmis.

-jp-

Klaipėda

Klaipėdos šeimos centro iniciatyva (vadovė J. Urbonavičienė) kasmet gražiai paminima Gyvybės diena. Šiomet šios dienos proga „Nykštuko“ ir „Vyturio“ darželių-mokyklų pradinukai pasveikino Klaipėdos miesto gimdyves ir jų mažylius.

Balandžio 25 d. Marijos Taikos Karalienės bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios už gyvybę. Po pamaldų šventoriuje gėlių girliandomis pražydo Gyvybės medis, kurį puošė Dvasinės pagalbos jaunimui centro savanoriai ir „Vyturio“ vidurinės mokyklos moksleiviai. Parapijos vaikai linkminosi šventiniame rytmetyje. Gyvybės dienos proga Klaipėdos apskrities bibliotekos Vaikų literatūros skyriuje surengta vaikų piešinių paroda „Gyvybės paslaptis“.

-dm-

Zarasai

Gyvybės dienos minėjimas čia prasidėjo sekmadienį sumos šv. Mišiomis. Bažnyčią papuošė vaikų piešiniai apie jų įsivaizduojamą šeimą. Į Mišių liturgiją įsitraukusios šeimos skaitė skaitinius, bendruomeninę malda, nešė atnašas. Po Mišių Kultūros rūmuose Tiberiados broliai iš Baltriškių Pranciškus ir diakonas Egidijus dalijosi išvalgomis, kaip jiems sekasi bendrauti su šeimomis savo bendruomenėje, akcentavo svarbų Dievo vaidmenį šeimos gyvenime. Po to jie išsivedė vaikus kartu pažaišti. Tuo metu tėvams psichologė Zita Ribokienė iš Utenos kalbėjo apie meilę vaikui nuo jo pradėjimo iki pilnametystės. Ji atkreipė dėmesį į tėvų klaidas auklėjant vaikus, išskyrė atskirus vaikų tipus, pabrėžė artimo bendravimo su savo vaikais svarbą. Sveikinimo žodį tarė Zarasų dekanas kun. R. Kavaliauskas. Šventės dalyviams koncertavo Dusetų muzikos mokyklos akordeonistai, Zarasų meno mokyklos muzikantai ir choreografijos grupės, taip pat muzikuojančios šeimos. Šventę organizavo Zarasų dekanato šeimos centras.

-krk-

Kaišiadorių vyskupija

Šeimos centro iniciatyva balandžio 16 d. Onušio ir Aukštadvario (Trakų raj.) vidurinėse mokyklose surengtos konferencijos „Meilė – šeima – gyvybė“, kuriose pranešimus skaitė N. Liobikienė ir M. Bagdonienė.

Balandžio 22 d. Kaišiadorių vyskupijos Sielovados centre Šeimos centro savanoriai organizavo renginį tėvams „Mes ir mūsų vaikai“. Balandžio 23 d. Kaišiadorių Algirdo Brazausko vidurinėje mokykloje parengta meninė programa, vyko diskoteka. Šeimos centro savanoriai moksleiviams išdalijo lankstinukus gyvybės tema; šia proga mokykloje buvo atidaryta pradinė klasių moksleivių darbėlių paroda „Gyvybės spalvos“.

Širvintų dekanate vaikai Gyvybės dienai paminėti piešė piešinį „Aš ir šeima“, buvo organizuota paskaita „Tėvų vaidmuo vaikų auklėjime“, Širvintų dekanato mokyklose vyko moksleivių viktorina „Gyvybės medis“.

Balandžio 25 d. Gyvybės dienos proga Kaišiadorių katedroje buvo švenčiamos šv. Mišios, kurių metu perskaitytas Lietuvos vyskupų laiškas. Tą dieną šv. Mišios už gyvybę buvo aukojamos visuose Kaišiadorių vyskupijos dekanatuose. -kvšč-

Mirė kun. Kazimieras Dambrauskas (1924–2004)

Balandžio 23 d. Kauno Panemunės senelių namuose mirė kun. Kazimieras Dambrauskas, prieš mėnesį sulaukęs 80 metų. Kun. K. Dambrauskas gimė 1924 m. kovo 19 d. Vilkaviškio rajone, Paežerių kaime, Alvito parapijoje. Baigęs Paežerių pradinę mokyklą ir Kauno IX gimnaziją, nuo 1944 m. rudens mokytojavo Vištyčio–Laukų pradinėje mokykloje. 1946–1949 m. dirbo zakristijonu Tytuvėnuose ir Varlaukyje. Po to baigė buhalterių kursus ir pora metų Kaune darbavosi dispečeriu ir normuotoju bei kontrolieriumi.

1952 m. įstojo į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją. 1957 m. balandžio 17 d. tuometinio Panevėžio vyskupo augziliaro Julijono Steponavičiaus buvo iššventintas kunigu. Trejus metus vikaravo Veisiejuose, vėliau – Kauno Švč. Jėzaus Širdies (Šančių) parapijoje. 1963 m. laikinai ėjo pastarosios parapijos klebono pareigas. 1964 m. tapo Tytuvėnų altaristu, 1965-aisiais buvo paskirtas Vilkaviškio vikaru, o netrukus – Ūdrijos klebonu, kur dirbo nepilnus metus. Nuo 1966 m. iki 1975 m. klebonavo Sasnavoje ir čia pastatė kleboniją. Po to 6 metus darbavosi Kaune: buvo vikaru Šv. Antano ir administratoriumi Šv. Juozapo parapijose. 1981 m. paskirtas Šiaulių šv. Jurgio parapijos administratoriumi. 1989 m. vėl sugrįžo į Vilkaviškio vyskupiją. Klebonavo Pilviškiuose, 1992 m. buvo paskirtas Aleksoto altaristu, o 1997 m. – Kauno Maltos ordino senelių namų kapelionu. Šiuose namuose, vėliau pavadintuose Panemunės senelių namais, jis ir praleido paskutines žemiškojo gyvenimo dienas.

Kun. Kazimiero Dambrausko laidotuvės vyko balandžio 26 d. Aukštosios Panemunės parapijoje, Kaune. Kartu su vyskupu Juozu Žemaičiu MIC Mišias koncelebravo 38 kunigai. Pamokslą pasakė mons. Vincentas Jalinkas, gyvai ir jautriai pristatęs kunigystės esmę.

Prie kapo duobės atsisveikinimo žodį tarė kun. Kazimiero Dambrausko kurso draugas kun. Jonas Zubrus SJ. Kalbėtojas priminė gyvenimo pabaigoje velionio ištartus žodžius, kad jis Dievui labiausiai yra dėkingas už du dalykus: už Atgailos sakramentą, kuriuo atleidžiamos nuodėmės, ir už kančią, naikinančią jų padarinius. Kun. Kazimieras Dambrauskas palaidotas Aukštosios Panemunės bažnyčios šventoriuje. -apn-

nėdamas Pasaulinę paslaugumo dieną, pakvietė savanorius švarinti Kauno miesto aplinką. Šiomet pasirinktas Kauno senamiestis bei Santaka. Ryte prie Kauno rotušės susirinkęs jaunimas aptarė, kurias apylinkės vietas tvarkys ir pasiskirstė į grupes. Savanoriai dirbo iki pietų. Taip paminėti Pasaulinę paslaugumo dieną kolpingiečiams jau tampa tradicija. -sk-

Prienai. Balandžio 30 d. Prienų parapijoje paminėtos 1976–2003 metais čia dirbusio kunigo Jono Palukaičio (1904–2004) 100-osios gimimo ir pirmosios mirties metinės. Ta proga šv. Mišias aukojo kun. R. Baltušaitis. Po Mišių Prienų krašto muziejuje surengtoje atminimo popietėje „Žiburio“ gimnazijos krikščioniškojo teatro aktoriai skaitė kun. J. Palukaičio eilėraščius, diak. V. Mazirskas ir kun. A. Simonavičius dainavo liaudies dainas, giedojo giesmes. Savo prisiminimais apie kunigą Joną dalijosi jo giminaičiai, kunigai ir parapijiečiai. Popietės dalyviai susipažino su liturginių drabužių paroda ir iš kun. J. Palukaičio muziejui paliktų asmeninių daiktų parengta ekspozicija. -do-

Kybartai. Gegužės 1 d. apie 40 parapijos Vaikų ir jaunimo centro skautų, vadovaujamų s. Onutės Šarakauskaitės SJE, surengė sueigą Ožkabaliuose (Vilkaviškio r.), Jono Basanavičiaus tėviškėje. Po iškilmingo vėliavos pakėlimo, raporto ir maldos skautai atliko „gerąjį darbėlį“: tvarkė šalia sodybos–muziejaus 1988 m. pradėtą sodinti ažuolyną, kuris užima 40 hektarų plotą. Popiet jaunimas dalyvavo Mišiose, kurioms vadovavo Kybartų parapijos klebonas kun. Vytautas Sakavičius. Vėliau skautiškų žinių, greitos reakcijos ir miklių kojų pareikalavo estafetės, o sueigą vainikavo lauko programa su skilčių pasirodymais, dainomis ir žaidimais. -apn-

Kaunas. Gegužės 2 d. Kauno Gerojo Ganytojo parapijoje buvo švenčiami Gerojo Ganytojo atlidai, kurie šiais metais sutapo su Motinos diena. Šv. Mišias aukojo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius ir Kauno arkivyskupijos vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas. 240 parapijos jaunuolių ir merginų buvo suteiktas Sutvirtinimo sakramentas. -lm-

PAŠLOVINIMO ŠVENTĖ

Kristaus Žengimas į dangų (Šeštinės)
Apd 1, 1–11; Ef 1, 17–23; Lk 24, 46–53

Dangun žengimo švente paminimas regimas įvykis, kurio liudininkai buvo apaštalai. Apaštalu regėtas ir paliudytas Jėzaus pakilimas į dangų ženklina neregimą dalyką: Tėvas suteikia Sūnui visuotinę šlovę ir viešpatavimą. Šventasis Paulius Laiške efeziečiams taip pat primena neregimą dalyką: švenčiama Kristaus, „atsisėdusio Tėvo dešinėje“, šlovė ir visagalybė. Šioje pilnatvėje dalyvauja ir Kristaus Kūnas – Bažnyčia su visais savo nariais. Apaštalu darbų knyga yra Luko evangelijos tęsinys. Luko evangelija baigiama pasakojimu, kaip Jėzus „atsiskyrė“ nuo apaštalu ir „pakilo į dangų“. Apaštalu darbų įžangoje du kartus paminimas šis faktas: „iki tos dienos, kurią buvo paimtas į dangų...“ ir „Jėzus pakilo aukštyne, ir debesis jį paslėpė nuo jų akių“. Dangun žengimo įvykis, pavaizduotas Luko evangelijos pabaigoje ir Apaštalu darbų knygos pradžioje, reiškia drauge atbaigą ir pradžią. Šiuo įvykiu pasibaigia regimas dieviškasis buvimas tarp žmonių ir prasideda naujas, neregimasis buvimas. Baigiasi žemiškoji Jėzaus misija, prasideda apaštalu misija. Be šio aprašyto Jėzaus žengimo į dangų, galima išvelgti tą, kuris vyko be liudininkų Prisikėlimo metu. Tai dieviškasis Trejybės susitikimas ir Sūnaus pašlovinimas, kurio Jėzus meldė prieš kančią: „Tėve, pašlovinink mane pas save ta šlove, kurią esu pas tave turėjęs dar prieš atsirandant pasauliui“ (*Jn 17, 5*). Aprašytasis regimas Jėzaus žengimas į dangų yra skirtas žmonijai. Mums taip pat skirta dalyvauti dieviškojoje šlovėje. Jėzaus žengimas į dangų skelbia apie būsimą mūsų pašlovinimą.

Šiais liturginio ciklo metais galime sugretinti du to paties Luko pasakojimus apie Jėzaus žengimą dangun. Evangelijoje šis įvykis aprašomas priskėlimo dienos vakare. Apaštalu darbuose tai vyksta po keturiasdešimties dienų. Kelyje į Emausą Jėzus atveria mokiniams Raštų prasmę. Tai tarsi ankstyvosios Bažnyčios katechezė, kondensuota visuotinio išganymo vizijos santrauka. Apaštalu darbų knygoje šį laipsnišką suvokimą išreiškia keturiasdešimties dienų laikotarpis. Kodėl Jėzus pasirinko tokį demonstratyvų atsiskyrimo būdą? Juk per keturiasdešimt dienų po prisikėlimo jo pasirodymai baigdavosi kitaip – jis tiesiog pranykdavo iš akių (plg. *Lk 24, 31*). Atsakymą duoda Jėzaus elgsena ir mokymas viešosios tarnystės metais, apreiškiant savo preegzistenciją ir įsikūnijimą. Jėzus vadina save „Žmogaus Sūnumi“ nurodydamas pranašo Danielio regėjimą. Jis aiškina Nikodemui: „Niekas nėra pakilęs į dangų, kaip tik Žmogaus Sūnus“ (*Jn 3, 13*). Tą patį įvaizdį Jėzus pasitelkia ir kalbėdamas apie nužengusią iš dangaus gyvąją duoną. Savo mokyme apie duoną jis šešis kartus mini tą „nužengimą“ ir baigia tokiais žodžiais: „Jus tai piktina? O kas būtų, jei pamatytumėte Žmogaus Sūnų užžengiantį ten, kur jis buvo pirmiau?!“ (*Jn 6, 62*). Tuo labai aiškiai skelbiamas būsimas dangun žengimo įvykis.

Keturiasdešimt dienų po Jėzaus prisikėlimo primena keturiasdešimt dienų dykumoje, Jėzui rengiantis viešajai tarnystei. Po prisikėlimo Jėzus rengia mokinius jų būsimajai misijai. Čia galima prisiminti paralelę iš Tobijo knygos (*Tob 12, 15–21*). Angelas Rafaelis, atlikęs savo žemiškąją misiją, atskleidžia Tobijui ir jo žmonai Sarai savo tikrąją tapatybę: „Štai aš žengiu pas tą, kuris mane pasiuntė. <...> Jam pakilus į orą, jie atsistojo ir nebegalėjo jo daugiau matyti“. Prieš atsiskirdamas nuo apaštalu, Jėzus primena anksčiau duotą pažadą: „po kelių dienų būsite pakrikštyti Šventąja Dvasia“. Stebėtina, kad tokiu momentu mokiniai iškelia seną klausimą dėl Izraelio karalystės atkūrimo. Jų svajonės apie politinę nepriklausomybę dar nenumarintos! Jėzus nebėra mokinių už nenuovokumą ir nubrėžia būsimos jų veiklos perspektyvą, pranokstančią Izraelio ribas. Kol kas be Dvasios stiprybės jie dar nepajėgia to suvokti.

Jėzaus pranykimas debesyje primena daug kartų Senajame Testamente aprašytą dieviškojo buvimo ženklą. Negana to, juk Lukas yra evangelistas, aprašęs angelo apreiškimą. Šventosios Dvasios „šešėlis“ pridengia Mariją jos iščiose įsikūnijant Jėzui. Tas pats debesis dengia Jėzaus grįžimą pas Tėvą. Angelas dalyvavo Mergelei Marijai tariant „taip“. Angelai dalyvauja ir Jėzui grįžtant pas Tėvą. Galia iš aukštybių įtrauks mokinius į didžiulį misijų užmojų „iki pat žemės pakraščių“. Angelai nutraukia jų pasyvią kontempliaciją: „Ko stovite žiūrėdami į dangų? Tasai Jėzus <...> sugrįš taip pat, kaip esate jį matę žengiant į dangų“. Jų laukia didžiulis darbas. Dangun nukreiptą žvilgsnį reikia derinti su veikimu. Jėzus pakyla į dangų su kūnu. Grįždamas pas Tėvą, jis neatsižada savo žmogiškosios prigimties. Drauge su Jėzumi žmogystė įžengia į dieviškąją šlovę. Jėzaus pašlovinimas skelbia mūsų kūnų pašlovinimą. Dangun žengimas ir prisikėlimas yra du to paties slėpinio aspektai, ankstyvojoje Bažnyčioje buvo suvokiama jų neatskiriama vienybė.

Apaštalai grįžo į Jeruzalę „didelio džiaugsmo kupini“. Jėzui pranykus iš akių, apaštalu širdis užlieja ne liūdesys, bet džiaugsmas. Evangelistas Lukas moka perteikti mesijinį išganymo džiaugsmą. Jis kyla dėl Dvasios pažado, taip pat dėl tikėjimo tikrumo. Luko evangelija prasideda ir baigiasi pažado ir maldos ženklu. Evangelijos pradžioje Zacharijui tarnaujant Viešpaties šventovėje angelas apreiškia būsimą Jono Krikštytojo gimimą. Evangelija baigiasi apaštalu šlovinimu toje pačioje šventovėje: „jie nuolat lankė šventyklą ir šlovino Dievą“.

ŠVENTOSIOS DVASIOS ERA

Šventosios Dvasios atsiuntimas (Sekminės)

Apd 2, 1–11; 1 Kor 12, 3–7. 12–13; Jn 20, 19–23

Nuo Sekminių atsiveria Šventosios Dvasios era. Apaštalu darbuose Lukas aprašo, kaip Šventoji Dvasia nužengia ant apaštalu ir kitų mokinių, susibūrusių Aukštutiniame kambaryje. Apaštalas Paulius Laiške korintiečiams primena, kad charizmų įvairovė liudija Šventosios Dvasios veikimą: kiekvienas pakrikštytasis gauna Dvasios dovanas; yra viena Dvasia, ugdanti vieną kūną. Apaštalas pateikia auksinę charizmų pažinimo taisyklę: jos privalo pasitarnauti bendruomenės labui. Charizmas ir krikščioniškąjį veikimą Paulius pateikia paženklindamas Trejybės ženklų ir pradėdamas nuo Dvasios: „Esama įvairių malonės dovanų, tačiau ta pati Dvasia“; „Esama skirtingų tarnysčių, tačiau tas pats Viešpats“ (Kristus); „Esama skirtingų darbų, tačiau tas pats Dievas, kuris visa veikia visame kame“ (Tėvas). Jono evangelijos ištrauka pasakoja apie prisikėlimo dieną vykusias išankstines Sekmines. Prisikėlęs Jėzus, pasirodęs tarp savo mokinių, kvepia į juos ir taria: „Imkite šventąją Dvasią“. Dvasios dovanos pasireišk vėliau. Evangelistas Jonas pabrėžia, jog būtent Velykos yra Bažnyčios gimimo įvykis. Dvasia yra su Bažnyčia nuo pirmosios dienos.

Po Jėzaus žengimo į dangų, kuris, pasak evangelisto Luko, vyko ant Alyvų kalno, apaštalai grįžta į Jeruzalę ir pagal Jėzaus pamokymą pasilieka mieste: „Jūs pasilikite mieste, kol būsite apgaubti jėga iš aukštybių“ (*Lk 24, 49*). Apaštalu sambūrio vieta yra „aukštutinis“ kambarys (*Apd 1, 13*). Veikiausia turima omenyje Paskutinės vakarienos menė, kurioje Jėzus įsteigė Eucharistiją; turbūt tai ta pati vieta, kur Jėzus pasirodė mokiniams durims esant užrakintoms. Minimi vardai apaštalu, kurie vieningai ir ištvermingai meldėsi „kartu su moterimis ir Jėzaus motina Marija bei jo broliais“. Nuostabus sutapimas: Šventoji Dvasia apsireiškia tą pačią dieną, kai žydai šventė Sekminių dieną, minėdami Dievo sudarytą sandorą ant Sinajaus kalno – įvykį, paženklintą liepsna ir triukšminga audra. Žydų Sekminių turinys ne visuomet buvo Sinajaus sandoros atminimas. Anksčiau tai buvo derliaus šventė, užbaigdavusi laikotarpį nuo Velykų iki pirmųjų paaukojimo. Izraelio švenčių turinys ilgainiui kito – nuo gamtos akcentavimo ateita prie istorijos minėjimo. Išrinktajai tautai istorija reiškė Dievo veikimą. Velykos tapo išėjimo iš Egipto paminėjimu, Palapinių šventė – dykumoje praleistų metų priminimu. Galiausiai ir Sekminės buvo susietos su Išėjimo įvykiais. Krikščioniškosios eros pradžioje Sekminių turinys buvo ne tik šio įvykio prisiminimas, bet ir kasmetinis Sinajaus sandoros atnaujinimas.

Ant Sinajaus kalno sandoros pažadas ir įstatymo dovanojimas buvo apgaubtas ypatingu iškilmingumu. Ugnies ir vėjo ženklai yra patys nematerialiausi medžiaginiame pasaulyje. Šventosios Dvasios nužengimas ant apaštalu tęsia Senojo Testamento teofanijų tradiciją. Šie tradiciniai įvaizdžiai drauge turi apokaliptinį pobūdį. Stiprus vėjas ir ugnies liežuviai taip pat būdingi Paskutiniojo teismo sambūriui. Lukas juos tiesiogiai susieja su apaštalu gauta kalbų dovana. Galima prisiminti ir senojo Mozės linkėjimą: „Tebūna visi Viešpaties žmonės pranašai, tesuteikia Viešpats savo dvasios visiems!“ (*Sk 11, 29*).

Sinajaus įvykiai ženklino įstatymo viešpatystę. Dvasios nužengimas „aukštutiniame kambaryje“ pradėjo Dvasios erą. Vietoj vienos Dievo išrinktos tautos nuo šiol į išganyką pašaukti visi žmonės. Kalbų dovana pabrėžia išganyko žinios visuotinumą. Sekminės yra Babelio bokšto statybos (*Pr 11*) priešybė. Sekminių išvakarėse skaityta ištrauka apie tai, kaip kalbų sumaišymas tapo žmonijos bausmė. Kristaus Bažnyčia dovanoja žmonijai naują vienybę. Kita ryški Dvasios dovana – galybė. Pripildyti Šventosios Dvasios apaštalai išeina iš savo geto ir drąsiai skelbia viešumoje prisikėlusį Kristų.

Per Sekmines dar kartą skaitome ištrauką apie pirmąjį Jėzaus pasirodymą mokiniams vakare po prisikėlimo. Jėzaus žodžiai yra tarsi Velykų slėpinio santrauka. Primenami visi nukryžiuavimo ir prisikėlimo vaisiai: išganyko džiaugsmas, ramybė, Šventosios Dvasios pagalba, nuodėmių atleidimas ir Bažnyčios misija. Sekminių dieną apaštalai gavo Šventosios Dvasios galybę ir liudijimo šviesą. Evangelistas Jonas, susiedamas Bažnyčios gimimą su prisikėlimo diena, pabrėžia, kad Bažnyčia yra asmeninis Jėzaus kūrinys bendrystėje su Tėvu. Visa Jono evangelija sutelkta į Jėzaus asmenį.

„Tai pasakęs jis kvėpė į juos“. Evangelisto pavartotas veiksmazodis neaptinkamas kituose Naujojo Testamento tekstuose, tačiau tai tas pats žodis, kuriuo graikiškajame ST vertime nusakyta Kūrėjo aktas. Juo taip pat vaizduojamas sudžiūvusiu kaulų atgaivinimas Ezechielio regėjime (*Ez 37, 9*). Norima pabrėžti naują kūrimą: apaštalai sudaro naujosios žmonijos branduolį. Šios uždaros Jono evangelijos Sekminės yra įspūdingų Apaštalu darbų Sekminių, kai Dvasios veikimas tiesiog regimai perkeičia apaštalus, įžanga.

Kardinolo Achille Silvestrini homilija Vilniaus šv. Kazimiero bažnyčioje

2004 05 09

„Bet tą pirmenybę aš dėl Kristaus palaikiau nuostoliu“
(Fil 3, 7)

Kunigaikštis Kazimieras, vienas iš Lenkijos karaliaus ir Lietuvos didžiojo kunigaikščio Kazimiero sūnų, Čekijos, Vengrijos, Lenkijos ir Lietuvos karalių brolis, trylikos metų paskirtas į Vengrijos sostą, labai greitai įsitikina, kaip greitai praeina ir karališkosios didybės, kokie netvarūs kariniai ir politiniai triumfai. Būdamas džiugaus temperamento, apdovanotas retais gabumais, jis studijavo ir lengvai įgydavo literatūros ir kitų mokslų žinių. Domėjosi taip pat viešuoju gyvenimu, lydėdavo savo tėvą kelionėse po Lenkiją ir Lietuvą, pagelbėdavo jam įvairiuose valdymo reikaluose. Tačiau net viešųjų reikalų apsuptyje jo mintys tvirtu ir išvermingu maldingumu nuolat krypdavo į Viešpatį Jėzų – su pamaldumu Švenčiausiajam Sakramentui ir Mergelei Marijai laikantis tobulo ir didvyriško skaisnumo, praktikuojant veiksmingą meilę vargšams, evangelizuojant paprastus ir neišlavintus žmones. Karališkai kilmei, politiniams užmojams, socialinės tarnystės įsipareigojimams netrūko doro pasitenkinimo motyvų ir gėrio apraiškų, kad panašiai kaip apaštalas būtų galėjęs girtis kilme iš Benjamino genties ar žydų įstatymo pažinimu, – kol galiausiai suvokė tuos privolumus kaip nuostolį, tarsi „sąšlavas“, palyginti su Jėzaus Kristaus pažinimo didybe ir siekiu „laimėti Kristų ir būti jame“ (plg. Fil 3, 7–8). Būtent tokia yra krikščioniškoji patirtis: suvokti Dievo karalystę kaip paslėptą lobį, brangų perlą (Mt 13, 44–45); norėdamas jį įsigyti žmogus parduoda visa, ką turi. Autentiškas tikėjimas gali išvaduoti mūsų širdį nuo žmogiškų „kūno“ potraukių. Žemiškųjų gėrybių troškimas, rūpinimasis rytojumi, silpnybė, verčianti mus pasiduoti bet kokiam įtaigos ar nuomonės vėjui, – iš viso to privalome išsivaduoti atsiduodami Dievo karalystei ir jos teisybei, būdami tikri, kad tapsime ne skurdesni, bet turtingesni, nes, pasak Kristaus, visa kita „bus jums pridėta“ (Lk 12, 31).

Evangelija kviečia mus į šventumą: „Jei mane mylite, – jūs laikysitės mano įsakymų; aš paprašysiu Tėvą, ir jis duos jums kitą Globėją, <...> Tiesos Dvasią, kurios pasaulis neįstengia priimti, nes jos nemato ir nepažįsta“ (Jn 14, 15–17).

Tiesos Dvasia: žmogus ieško tiesos, kuri yra gyvenimo prasmė, tačiau vien savo jėgomis tegali tai daryti tik „tarytum apgraibomis“ (Apd 17, 27). Paulius sako at-

ėniečiams, kad ši tiesa – tai prisikėlęs Kristus, Dievo Sūnus, kuris yra tiesa ir gyvenimas. Šią žinią, pasauliui skelbtą apaštalų, per šimtmečius misionieriai paskleidė po visą Europą, šitaip tapusioje krikščioniška. Kristuje yra ta tiesa, kuriai Kazimieras paaukojo visą savo gyvenimą. Žvelgdami į jo atvaizdus, matome jauną karalaitį, vienoje rankoje laikantį krucifiksą, o kitoje – leliją. Krucifiksas reiškia Kristaus pažinimą, tai, pasak Pauliaus, reiškia panirti į Kristaus slėpinį dalyvaujant jo kančioje, tampant panašiam į jį mirtimi, gyvenant iš prisikėlimo kylančia ateities viltimi (Fil 3, 10).

Lelija reiškia širdies tyrumą, kuris gali suteikti palaiminimą regėti Dievą gyvenimo permainose.

Šiandien Kazimieras palankiu žvilgsniu žvelgia į savo globojamą Lietuvą. Lietuva išgyveno pusę šimtmečio trukusią priespaudą, kai buvo neigiama tiesa ir peršamas apgaulingas požiūris į žmogų. Tuomet popiežius Jonas Paulius II metė iššūkį autoritariniams režimams, paragindamas tikinčiuosius „nebijoti“, ir šis iššūkis pasirodė pergalingas.

Šiandien iššūkis ateina iš kitos pusės, iš sekuliarizuotos ir konsumistinės visuomenės, ir drauge su laisve tai sklinda iš Vakarų. Sovietiniu laikotarpiu žmogaus asmenybė buvo gnaužiama, o šiandien laisvė be vertybių palieka individą jo vargingumo ir silpnybių valdžioje. Laisvei reikalingos vertybės: tikėjimas į Dievą, žmogaus orumas, šeima ir vaikai, gyvybės apsauga, solidarumas su vargšais ir kenčiančiais, skirtingumų priėmimas, pagarba kiekvienai taikdarei tautai. Tam reikalingas tvirtas ir drąsus tikėjimas, nebijantis išreikšti pozicijos, kaip darė Kazimieras. Įžengimas į Europą taip pat turi paraginti Lietuvos krikščionis paliudyti savo tikėjimo tradiciją; tai darytina atžvelgiant į kitas Bažnyčias ir krikščioniškąsias bendruomenes, įsipareigojusias evangelizuoti.

Šventasis Kazimieras ragina visus Lietuvos žmones, ypač jaunimą: „Drąsos, nebijokite įsipareigoti autentiškam gyvenimui tikėjimu“. Vienintelis Kristus pažįsta žmogaus širdį!

Šventojo Kazimiero šventė, 2004 m. gegužės 9 d.

Kardinolo A. J. Bačkio pamokslas Vilniaus arkikatedroje bazilikoje Šv. Kazimiero jubiliejinių metų proga

2004 05 09

Brangieji,

Penktąjį Velykų sekmadienį susirinkome švęsti Eucharistiją ir drauge paminėti šventojo Lietuvos globėjo karaliaučio Kazimiero jubiliejinių metų svarbiausią dieną.

Nuoširdžiai sveikinu Šventojo Tėvo į šią iškilnę pasiųstą legatą Jo Eminenciją kardinolą Achille Silvestrini bei jo palydovus, brolius vyskupus, kunigus, vienuolius ir visus tikinčiuosius. Džiaugiamės, kad Šventasis Tėvas, kuris visais laikais buvo jautrus Lietuvai, ir šiandien rodo savo tėvišką meilę bei dėmesį, per savo atstovą dalyvaudamas mūsų šventėje.

Šis jubiliejus tebus mūsų nuoširdi padėka už tai, „kokius didžius darbus nuveikęs Dievas per mus“ (*Apd* 14, 27), kaip sako šios dienos pirmasis skaitinys. Minedami šventąjį Kazimierą, mes ne tik sugrįžtame prie savo tautos istorijos, bet ir, pasisėmę iš jos stiprybės, pasitinkame šių dienų iššūkius.

Ir carinės, ir sovietinės priespaudos metais šv. Kazimiero, kurio dangiška globa padėjo lietuviams įveikti Maskvos pulkus, vardas skambėjo kaip išsilaisvinimo pažadas. Tačiau Bažnyčia visuomet suvokė ir mokė, kad laisvei reikia rengtis, kad gėrybių gausa – tai išbandymas, kurį įveikia tik dvasiškai stiprūs žmonės. Vienas XIX a. vidurio kunigas šv. Kazimiero iškilmei skirtame pamoksle, kurį aprobavo vyskupas Motiejus Valančius, persergėjo: „kaip žinom, prie laisvės ir gėrybių daugiau yra visokių pagundinimų“.

Argi nešiuolaikiškai skamba šie žodžiai? Argi ne laiku šv. Kazimieras, kurio neįveikė karališkų malonumų ir intrigų pagundos, šiandien mus ragina sekti šiuo kilniu pavyzdžiu? Gyvenimo kelio, kurio vertas mylimiausio Dievo kūrinių orumas, pavyzdžiu? Ką šventasis Kazimieras byloja XXI a. žmonėms?

Tebešurmuliuoja įstojimo į Europos Sąjungą šventiniai renginiai. Džiaugiamės, kad išardytos sienos, skyrusios mus nuo civilizuoto, savo kultūrinės ir istorinės šaknis išlaikiusio Žemyno. Visi žavimės atsivėrusiu gausiu pasirinkimu. Tačiau ten, kur didesnė pasirinkimo galimybė, ten reikia daugiau išminties, atsakomybės, apsisprendimo ir pagaliau ištikimybės. Kiekvienas turime sąžiningai atsakyti sau į labai svarbius klausimus: koks yra mano pasirinkimas? Kuo aš jį grindžiu? Ar renkuo-

si vienadienius pigius malonumus, ar ieškau to, kas tveria amžiais, kuo grįstas žmogaus gyvenimas atneša palaimą ne vien sau pačiam, bet ir kitiems.

Šventojo karaliaučio pasirinkimą nulėmė gilus Dievo žodžio apmąstymas. Nuoširdžioje maldoje jis išgirdo jį uždegusią žinią: *Dievas taip pamilo pasaulį, kad atidavė savo viengimį Sūnų* (*Jn* 3, 16). Šventasis ne tik perskaitė šiuos žodžius, bet ir jais įtikėjo. Tai buvo jo gyvenimo pagrindas ir neišsenkantis šventumo šaltinis.

Didžiausia šių laikų žmogaus tragedija – jis nežino, kad Dievas jį myli. Gal ir žino, tačiau netiki, nes jeigu tikėtų, jo gyvenimas neatpažįstamai pasikeistų. Dievo meilė žmogui yra ne sentimentalus, atsidūsėjimų kupinas romanas, bet gyva, deginanti, veržli aistra, kuri, kaip šiandien girdėjome Apreiškimė apaštalui Jonui: „visa daro nauja!“ (*plg. Apr* 21, 5a). Įtikėjusio žmogaus širdyje Dievas kuria tyrą, gražų, dievišką kūrinių. Kristaus mirtimi ir prisikėlimu atpirktą kūrinių. Pamilęs pasaulį Dievas tapo žmogumi, idant atskleistų savo širdies paslaptis, susidraugautų su mumis, įgytų mūsų pasitikėjimą ir padrašintų mus būti Jo bičiuliais. Dievas kreipiasi į žmogų Meilės vardu – kur yra meilė, yra ir Dievas. Tikėjimo dogmos ir doktrinos be meilės – tai negyvos raidės, kurias sunku suprasti, kuriomis neįmanoma gyventi.

Šventojo Kazimiero meilė Dievui buvo aistringa ir be kompromisų. Ano meto istorikai rašo: „Jis, sosto įpėdinis, buvo pratęs vidurnakčio tyloje slapta lankyti šventoves bei bažnyčias; kadangi nakties metu jų durys, kaip įprasta, būdavo užvertos... jį, ilgai besimeldžiantį, dažnusyk užklupdavo miesto sargai ir panaktiniai“. Meilė Dievui įsikūnijo į jo meilę Bažnyčiai. Ištikimybė Bažnyčiai suteikdavo karaliaučiu drašos persergėti ne tik savo pavaldinius, bet ir tėvą šiais žodžiais: „Dievo reikia klausyti labiau, negu žmonių“.

Šiandien nemandinga kalbėti apie meilę Bažnyčiai. Ji tapatinama su reiklia institucija, su klaidingai suprastą laisvę ribojančiais įsakymais. Bet juk tikroji Bažnyčia yra Sekminių Meilės ugnis, kuri uždega širdis nenuilstama pasiaukojančios meilės liepsna. Labai reikia Bažnyčios atsinaujinimo ir atnaujinimo, kitu žodžiu, reformos. Tačiau ši reforma turi prasidėti ne nuo įstatymų ir apeigų, o nuo mūsų širdžių. Nuovargis ir drungnumas turi būti sudeginti Dievo meilės ir gailestingumo ugnyje. Vatikano II Susirinkimas ragino krikščionis atverti savo protų bei širdžių langus ir pradėti atsinaujinimą nuo savęs. Jeigu krikščionys gyventų Evangelija ir, išgirdę Kristaus raginimą, išdrįstų mylėti, mes visi būtume šventi, vadinasi – laimingi. Tai nėra utopija. Tai galimybė, kurią mums siūlo Dievas, Sekminių dieną siųsdamas Šventąją Dvasią. Būtent šią dieną gimė Bažnyčia. Dievo Dvasios ugnis ir jėga nesusilpnėjo per šimtmečius. Tačiau nedaug tėra tų, kurie nuostabią Dievo veikimo dovaną ir galią įsileidžia į savo širdį.

Meilė Dievui ir meilė Bažnyčiai gimdo meilę kiekvienam žmogui. Šventasis Kazimieras nepabūgo susitępti karališkų drabužių lankydamas varguolius. Jo neišgąsdino žmonių storžieviškumas ir net pasityčiojimai, apkalbos bei šmeižtai. Meilės ugnis dega ne todėl, kad ja kas nors žavisi, o todėl, kad ji negali nedegti, kas prie jos beprisartina.

Mūsų laikmetyje akivaizdžiai susikerta gėrio ir blogio slėpiniai. Ten, kur išdygsta gėrio daigai, kur prasiveržia meilės liepsna, kur gimsta dieviška Tiesa, tamsos kuni-gaikštis pykdamas kyla į kovą. Šios amžinos grumtynės atskleidžia mūsų širdžių paslaptis – jų turtus ir skurdą. Kodėl Evangelijos Žinia vis sunkiau pasiekia žmonių širdis? Niekas jai nepastoja kelio taip akivaizdžiai, kaip skelbiančiojo veidmainystė, baimė ir negebėjimas pačiam ja gyventi. Dievo nėra tautose, kurios žudo viena kitą; Jo nėra šalies valdžioje, jei ji grindžiama melu ir gobšumu; Jo nėra kunigų ir vienuolių širdyse, kurie iš baimės ir savanaudiškumo išduoda Bažnyčią, rinkdami patogesnę gyvenimą; Dievo nėra ten, kur vyskupai neišdrįsta įvardyti nuodėmės ir su ja kovoti. „Kristaus agonija tęsiasi iki pasaulio pabaigos“, – rašė prancūzų filosofas Paskalis. Ji tęsiasi ir mūsų laikų Bažnyčioje. Tai Dievo gailėstingumo laikas. Gailėstingumo, kuris yra paskutinė galimybė kiekvienam mūsų pamatyti savo nuodėmes, savo bailumą, savo savanaudiškumą, pavydą, gobšumą ir maldauti sau Dievo atpirkimo.

Dar kartą prisiminkime apreiškimo žodžius: „Štai aš visa darau nauja!“. Ar noriu būti „nauju žmogumi“, Dievo gailėstingumo atpirktu žmogumi? Tik iš visos širdies atsakę „taip“, mes įstengsime susitikti su tikruoju Kristumi. Kristumi, kuris ateina perkeisti mūsų gyvenimo. Kristumi, kuris nori per mus byloti mūsų broliams bei seserims, atskleisti jiems savo tikruosius bruožus ir padėti jiems atpažinti savąjį pasaulimą.

Kristus esti tikrame krikščionyje. Šventasis Tėvas Jonas Paulius II laiške naujam tūkstantmečiui brėžia aiškias, kiekvienam iš mūsų skirtas gaires: *Pirmiausia ir nesovyruodamas sakau, kad visa pastoracija turi būti orientuota į šventumą* (30). Štai kodėl šiandien šv. Kazimieras prabyla į mus taip įtikinamai. Jis nenori būti amžiams palaidotas sidabriname sarkofage. Jis tarsi anuometinė baltojo raitelio vizija, kuri pervedė Lietuvos karius per Dauguvos upę, kviečia mus patikėti begaline Dievo meile ir ją gyventi, ją įgyvendinti savo laikmečio visuomenėje, šeimoje, bendruomenėje. Tam reikia drąsos, reikia kovos, reikia apsiginkluoti Meilės ginklais.

1602 metais popiežius Klemensas VIII užbaigė karaličio Kazimiero kanonizaciją, patvirtino šventajam skirtus liturginius tekstus. Juose rašoma: *Dieve, kuris karališkoje prabangoje išsaugojai tavo išpažinėjo šventojo Kazimiero dvasią nepaliestą pasaulio vilionių, padaryk, meldžiame, kad tavo tikintieji taip įsitvirtintų tavo meilėje, kad ir žemiškuosius dalykus paniekintų, ir visuomet veržtųsi prie dangiškųjų.*

Kardinolo A. J. Bačnio žodis per Lietuvos radiją ir televiziją įstojimo į ES proga

2004 04 30

Brangūs broliai ir seserys!

Nuo pat atgautos Nepriklausomybės aušros kalbėta, kad griūva geležinės uždangos, atsidaro sienos, laužomos pertvaros. Šiandien paliekame už nugaros paskutinius nuo laisvo ir klestinčio pasaulio skyrusius vartus. Džiaugiuosi tuo kartu su visa Lietuva. Prieš porą dienų Taline susirinkę trijų Baltijos šalių vyskupai paskelbė laišką, kuriame sakome: „šiuo lemiamu mūsų mylimų kraštų istorijos momentu visapusiškai dalijamės su bendrapiliečiais pasididžiavimu“.

Tačiau neapsigaukime, įžengėme ne į rojų, ne į Edeno sodus, o tik į galimybių mugę. Nors tai gal didžiausia, turtingiausia galimybių mugė žemėje, tačiau joje tenka rinktis ir apsispręsti, stengtis ir pasiryžti. Lietuvos žmonės nevienodai suvokia, vertina atsiveriančias galimybes. Mėginkime visi drauge paprotinti ir sustiprinti dvasiškai tuos, kurie žvelgia į Europos Sąjungą tik kaip į progą užimti patogesnę vietą išmaldos prašytojų eilėje. Turtingiausio miesto duoneliautojas yra didesnis vargšas nei skurdžiausių namų šeimininkas. Todėl kibkime į darbo, studijų, verslo galimybes, kurios leidžia žmogui jaustis oriai ir pačiam kurti savo gyvenimą.

Galimybių mugė yra ir didžiulis dorovinis iššūkis. Dar aštriau, skaudžiau, dažniau iškils klausimas – kam, kokį tikslą turėdami naudojames laisve ir gerove? Ar ji neardo mūsų žmogiškumo, mūsų broliškų ryšių su kitu, trapius užuojautos ir bičiulystės jausmo? Tik išpareigoję artimo meilei, atsakingai puoselėdami šeimą, religinę bendruomenės tradiciją, atsidėję dvasiniam savo asmenybės ugdymui patirsime, jog gyvenimas nuolat kupinas prasmės.

Mes buvome ir liekame europiečiais ne todėl, kad mus sieja žemėlapių kontūras, ir ne todėl, kad gundo ekonominis klestėjimas. Mus suvienijo bendras istorinis, dvasinis ir kultūrinis pagrindas, pranašinga Priskėlimo žinia, krikščioniškas žmogaus, sukurto pagal Dievo paveikslą, supratimas. Teikvėpia mus šv. Kazimiero, kurio Jubiliejinius metus minime, pavyzdys – tviskančių rūmų šurmuly jis liko ištikimas savo pašaikiui, kurį atpažįstame išiklausę į Dievo balsą.

Šventės šurmuly nepamirškime padėkoti Viešpačiui, kad po rūsčių okupacijos išbandymų teikia mums galimybių ir vilties kupiną ateitį. Sustiprinti maldos ir tikėjimo būkime rūpestingai, darbštūs bei orūs šeiminkai Apvaizdos akies sergimuose Europos namuose.

Vyskupo Jono Ivanausko kalba, pasakyta šalių kandidačių į ES Bažnyčių vardu, uždarant COMECE kongresą Santiago de Compostela (2004 04 23)

Jūsų Ekscelencija Santiago de Compostela arkivyskupe, Jūsų Ekscelencija COMECE Prezidente, Jūsų Ekscelencijos arkivyskupai ir vyskupai, gerbiami Kongreso dalyviai, gerbiamos ponios ir ponai,

Pirmiausia noriu padėkoti gerajam Dievui už malonę Europos tautoms būti kartu, drauge kurti Dievo plane joms skirtą ateitį. Noriu padėkoti už didelę Dievo dovaną drauge su Bažnyčia Vakarų Europoje vieningai skelbti Gerąją Naujieną mūsų žemyno žmonėms. Už šią laisvės ir buvimo drauge dovaną Lietuva, kaip ir kitos Rytų ir Centrinės Europos tautos, yra ypač dėkinga Šventajam Tėvui Jonui Pauliui II, kuris vedamas Šventosios Dvasios nesutiko, kad dalis Europos žmonių būtų pasmerkti gyventi nužmoginančio totalitarinio komunizmo sąlygomis. Pirmą kartą lankydamasis savo tėvynėje Lenkijoje popiežius kvietė: „Nebijokite! Atverkite savo širdis Kristui!“ Visa popiežiaus kaip ganytojo veikla padėjo Centrinės ir Rytų Europos šalių žmonėms atrasti savo krikščionišką bei europietišką tapatybę ir vėl sugrįžti į Europos tautų šeimą. Apaštališkajame paraginime *Bažnyčia Europoje* popiežius Jonas Paulius II Bažnyčią palygino su organizmu, turinčiu du plaučius – Vakarus ir Rytus. Europai, kaip ir žmogaus organizmui, reikalingi abu plaučiai. Jie abu turi gerai veikti. Taigi mūsų laukia darbas – mes turime kvėpuoti. Turime geriau pažinti vieni kitus, labiau atsiverti Kristui ir vieni kitiems, suprasti vieni kitų turimą patirtį, ją branginti ir iš jos mokytis. Turime labiau atsiverti Dievo Dvasios veikimui, jos siūlomai ateičiai.

Į Santiago de Compostela – vieną seniausių Europos piligriminių vietų – atkeliavome siekdami naujai atrasti savo krikščioniškas ir europietiškas šaknis. Kartu su mumis atkeliavo tūkstančiai įvairių tautų kankinių. Mes atsinešėme lageriuose ir Sibire nukankintų ir mirusių mūsų brolių ir seserų maldas, jų gyvą tikėjimą, gyvenimo auką dėl mūsų ateities. Mūsų gyvenimo ir krikščioniško tikėjimo patirtis daugiausia yra paženklinta kankinystės, kančios, persekiojimų, nužmoginančių gyvenimo sąlygų. Didžiojo penktadienio Evangelijos. Esame paženklinti laisvės ir orumo troškimo, išsiveržusio Budapešte, Berlyne, Prahoje, Varšuvoje, Vilniuje. Turime ir žaizdų, žyminčių nužmoginančią praeitį, ir įvairių nusivylimų, atsiradusių atgavus laisvę.

Mes taip pat atsinešėme išlaisvinančius Šventojo Tėvo žodžius „Nebijokite! Atverkite savo širdis Kristui!“ Atkeliavę mes sakome: 'Nebijokite! Esame krikščionys, mus vienija Krikšto sakramentas, Kristaus atpirkimo auka, Geroji Naujiena. Esame jūsų broliai ir seserys'. Jūsų krikščioniško gyvenimo ir tikėjimo patirtis mums labai svarbi: jūs gyvenate ir tikite postmodernioje sekuliarizuotoje visuomenėje, jūs išugdėte socialinių žmonių jautrumą vienu kitiems, pagarbą kiekvienam žmogui, ypač labiausiai vargstančiam, jūs parodėte daug kilnaus ir atsidavusio tarnavimo Dievui ir žmonėms pavyzdžių. Gyvendami už geležinės uždangos ir atgavę laisvę visuomet jautėme ir jaučiame jūsų solidarumą ir pagalbą. Už visa tai Bažnyčioms Vakarų Europoje nuoširdžiai dėkojame.

Keliavome į šią šventovę visi drauge tam, kad Europai padėtume iš naujo atrasti Kristų ir kad Devintojoje Bethoveno simfonijoje ji galėtų išgirsti Dievo kvietimą kurti krikščionišką ateitį. Šią simfoniją galima pagroti ir vienu instrumentu. Tiesa, tada ji skambėtų pernelyg paprastai. Europa yra tarytum didžiulis simfoninis orkestras. Jame groja daug įvairių instrumentų – kiekvieno skambesys savitas, vis kitoks. Tiesa, jam diriguoti daug sudėtingiau. Tačiau esu tikras, kad Šventoji Dvasia žino, kaip tai daryti. Tad tegul darniai skamba šio orkestro muzika Dievo garbei ir šlovei, teikviepia ji mus vis gilesniam tikėjimui, vilčiai, Dievo ir artimo meilei.

Ryšio tarp kartų pertrūkis – viena rimčiausių visuomenės problemų

(KAP) Pasak popiežiaus Jono Pauliaus II, ryšio tarp kartų pertrūkis bus viena rimčiausių ateities visuomenės problemų. Per audienciją Vatikane gegužės 3 d. vykusio Popiežiškosios socialinių mokslų akademijos visuotinio susirinkimo nariams popiežius pabrėžė, jog „šeima yra pirmutinė solidarumo tarp kartų vieta“, bei įspėjo, kad šiuo metu ryšiai tarp kartų dėl įvairių priežasčių smarkiai kinta.

Popiežiaus žodžiais, „daug kur silpnėja santuokinis ryšys, kuris neretai laikomas tik sutartimi tarp dviejų individų. Vartotojiškos visuomenės spaudimas gali priversti šeimas nukreipti dėmesį nuo namų į darbo vietą ar kitokią socialinę veiklą“. Todėl vaikai, net dar negimę, laikomi kliūtimi tėvų asmeninei savirealizacijai ar tiesiog vienu iš kitų pasirinktinu objektu. Tai savo ruožtu veikia santykius tarp kartų, nes „daugelis suaugusių vaikų didelę dalį rūpinimosi savo pagyvenusiais tėvais palieka valstybei ar visuomenei“. Santuokinio ryšio nestabilumas, pasak Jono Pauliaus II, kai kur lemia tai, kad vis daugiau vaikų atsiskiria nuo tėvų ir prigimtinę pareigą bei dieviškąjį įsakymą gerbti savo tėvą ir motiną deleguoja tretiesiems asmenims.

Daugelį pagyvenusių asmenų tai ištumia į keblią padėtį. „Daugelis jų turi nepakankamai išteklių, mažas pensijas, kitus kamuoja fizinės ligos, tretį nebesijaučia naudingi ar gėdijasi, kad jiems reikia specialios priežiūros, ir perdėm daug jų paliekama likimo valiai“. Šios problemos, pasak popiežiaus, vis labiau iškilks aikštėn gausėjant pagyvenusių žmonių ir pačiai gyventojų populiacijai sensant dėl gimstamumo mažėjimo ir geresnės medicininės priežiūros.

Popiežius ragino viešąją valdžią susirūpinti ir suvokti, kad individualizmo poveikis gali rimtai griauti kartų santykius. Jis taip pat pabrėžė, jog „šeima, kaip žmonių visuomenės ištaka ir pamatas, atlieka nepamaino-

mą vaidmenį kuriant solidarumą tarp kartų. Nėra amžiaus, nuo kurio liaujamasi buvus tėvu ar motina, sūnumi ar dukterimi. Mums tenka ypatinga pareiga ne tik tų, kuriems suteikėme gyvybę, bet ir tų, iš kurių šią dovaną gavome, atžvilgiu”.

Socialinė valstybė – krizėje

Nauja Popiežiškosios socialinių mokslų akademijos prezidentė, Harvardo universiteto teisės profesorė Mary Ann Glendon interviu Vatikano radijui po Akademijos visuotinio susirinkimo, kuriame buvo nagrinėta solidarumo tarp kartų ir socialinės valstybės tema, pareiškė: „Socialinės valstybės samprata, kuri buvo išplėtotą XX amžiuje, akivaizdžiai išgyvena krizę. Tai ambicingas socialinis standartas, kurio nepajėgi išlaikyti jokia šalis mažėjant gimstamumui ir vis ilgėjant gyvenimo trukmei”. Tačiau katalikų socialinio mokymo principai, kaip antai subsidiarumo ir solidarumo, ir toliau tebelieka didelė paspartis visiems formuojantiems socialinę politiką. Glendon taip pat sakė, jog susirinkime daug dėmesio skirta pensijų temai: „Visi buvome tos nuomonės, jog kartas viena prieš kitą kurstanti sistema keistina kita, kuri vėlgi tikrai remtųsi solidarumu”.

Darbai irgi reikia atpirkimo

Pasak popiežiaus Jono Pauliaus II, atpirkimo reikia ir žmogaus darbui. Balandžio 30 d. vakare Sv. Petro bazilikoje perskaitytoje žinioje Italijos katalikų akcijos nacionaliniam kongresui popiežius pabrėžė, jog „pagal Dievo apvaizdos planą žmogus dirbdamas įgyvendina savo ir kitų žmogiškumą”. Darbas formuoja ir tam tikra prasme kuria žmogų. Tačiau, pasak popiežiaus, darbas taip pat yra vertybė, „sutepta nuodėmės ir užkrėsta egoizmu ir todėl, kaip ir visa žmogaus tikrovė, turi būti atpirktas”. Pasak popiežiaus, darbą būtina išgelbėti iš „naudos logikos, solidarumo stygiaus, vis didesnio uždarbčio karštligės, troškimo kaupiti ir vartoti”, nes „nežmoniškiems turtams” pajungtas darbas virsta „gundančiu ir negailestingu stabu”.

Iš tokių pančių išsilaisvinama, kai grįžtama prie rimtų dieviškojo Mokytojo žodžių: Kokia būtų nauda, jei žmogus laimėtų visą pasaulį, o save pražudytų ar sau pakenktų? „Dieviškasis Nazareto darbininkas”, pasak popiežiaus, irgi mums primena, kad gyvenimas yra daugiau negu maistas, kad darbas yra žmogui, o ne žmogus darbui. „Tai, kas gyvenimą daro didį, yra ne pelnas, ne profesija, ne karjeros lygis. Žmogus yra neprilygstamai vertesnis už visas gėrybes, kurias sukuria ar turi”, – sakė Jonas Paulius II.

Padidėjusiai Europai būtinos krikščioniškosios vertybės

(KAP) Popiežius Jonas Paulius II sveikino Europos Sąjungos padidėjimą ir sykiu akino pripažinti Europos krikščioniškąjį paveldą. Per vidurdienio maldą *Regina caeli* popiežius gegužės 2 d. sakė, jog didžiuosius trečiojo tūkstantmečio iššūkius gali atlaikyti tik Europa, iš naujo atradusi savo krikščioniškąsias šaknis. Šios užduotys yra taika, kultūrų bei religijų dialogas ir kūrinių išsaugojimas. Norėdami šias užduotis įgyvendinti, Vakarų ir Rytų krikščionys turi ekumeniškai bendradarbiauti.

Popiežius pavadino Europos Sąjungos išsiplėtimą „svarbiu istoriniu etapu”. Dešimt naujų tautų tapo valstybių sąjungos dalimi. Tačiau Europos tautų vienybė, kad būtų ilgalaikė, turėtų būti daugiau negu vien ekonominė ir politinė bendrystė. Europos vienybė veikia remiasi bendromis „žmogiškosiomis ir krikščioniškosiomis vertybėmis”. Žemyno tapatybę atitinkančią plėtrą gali laiduoti tik „Evangelijos gyvybiniai syvai”. Popiežius pabrėžtinai priminė savo 1982 m. piligriminę kelionę į Santiago de Compostela, kur jis pirmąkart pakvietė iš naujo atrasti bendrąsias krikščioniškas žemyno šaknis.

Lenkų kalba popiežius priminė, kad Europos susivienijimas negalėjo įvykti be pervartų Lenkijoje, kurioms pradžia prieš 25 metus davė pirmasis popiežiaus vizitas ir profsajun-

gos „Solidarnosc” įsteigimas 1980 metais. „Vakar baigėsi Europos Sąjungos plėtimosi procesas, prasidėjęs su pokyčiais Lenkijoje”, – sakė popiežius Jonas Paulius II.

Globalizacija turi remtis etinėmis vertybėmis

(KAP) Popiežius Jonas Paulius II vėl akcentavo „solidarios globalizacijos” poreikį. Per audienciją gegužės pradžioje surengtos Vatikano konferencijos globalinio valdymo klausimais dalyviams popiežius sakė, jog norint, kad globalizacija kryptų šia linkme, pirma būtina nustatyti ūkinės ir socialinės pusiausvyros stygiaus priežastis. Globalizacijos procesas turi remtis pamatinėmis etinėmis vertybėmis ir taikyti į visapusišką visos žmonių šeimos plėtrą. Tikrai tada visa žmonija galės plėtoti pasaulinio ekonominio, socialinio ir kultūrinio bendradarbiavimo formas.

Nauji palaimintieji

(KAP) Balandžio 25 d. per iškilmingas šv. Mišias Šv. Petro aikštėje popiežius Jonas Paulius II paskelbė palaimintaisiais šešis asmenis. Įskaitant juos, Jono Pauliaus II paskelbtų palaimintųjų padaugėjo iki 1337, prie jų dar pridurtini 477 šventieji. Naujieji palaimintieji, pasak Jono Pauliaus II, savo pavyzdžiu rodo, kaip Dievas gali pakeisti jam save patikinčių žmonių egzistenciją. „Meilė Kristui yra šventumo paslaptis”, – sakė popiežius.

Tarp naujų palaimintųjų yra lenkų kilmės salezietis, Don Bosco bendražygis Augusto Czartoryski (1858–1893), taip pat indėnų misionierė kolumbietė Laura Montoya (1874–1949). Jos įsteigta seserų kongregacija, šiandien vienijanti 1000 narių, devyniolikoje šalių užsiima misijomis bei socialiniu darbu tarp čiagių. Tarp naujų palaimintųjų yra dar trys kongregacijų steigėjos: meksikietė Maria Guadalupe Garcia Zavala (1878–1963), italė Nemesia Valle (1847–1916) ir ispanė Eusebia Palomino Yenes (1899–1935). Palaimintąją paskelbta ir portuga-

lė Alexandrina Maria da Costa (1904–1955). Po parkritimo ji 30 metų buvo prikaustyta prie invalidų vežimėlio ir per paskutiniuosius 13 savo gyvenimo metų nepriėmė jokio kieto ar skysto maisto, išskyrus šventąją Komuniją.

Katalikų universitetuose ir teologijos fakultetuose būtina studijuoti enciklikas

(KAP) Popiežiaus Jono Pauliaus II žodžiais, katalikų universitetuose ir teologijos fakultetuose jo popiežystės metais paskelbtos enciklikos turi būti įtrauktos į mokymo planus. Per audienciją, balandžio pabaigoje suteiktą Auklėjimo kongregacijos nariams, popiežius pareiškė, jog katalikų aukštosioms mokykloms privalu enciklikas „studijuoti, taikyti ir plėtoti jų išvadas“. Bažnytiniai universitetai ir fakultetai galėtų prisidėti prie „džiojo pavasario“, kurį Dievas rengia krikščionijai.

Latvijos katalikai nori aktyviau prisidėti prie visuomenės formavimo

(KAP) Latvijos katalikai nori aktyviau prisidėti prie visuomenės formavimo. Toks yra balandžio pabaigoje surengtos pirmosios Latvijos „Katalikų dienos“ rezultatas. Latvijos katalikai nusprendė įsteigti Šeimos klausimų tarybą, vėliau kiekvienoje vyskupijoje – šeimos centrą. Rygos arkivyskupas kardinolas Jānis Pujatsas pagyrė pasauliečių iniciatyvą labiau negu iki šiol išitraukti į Bažnyčios veiklą. Jis patikino tęsti dialogą su pasauliečiais.

Apaštališkasis nuncijus Baltijos šalims arkivyskupas Peteris Stephanas Zurbruggenas atkreipė dėmesį, kad kuriant krikščioniškomis vertybėmis besivadovaujančią visuomenę pasauliečiams tenka pagrindinis vaidmuo. Jelgavos vyskupas Antonas Justsas pabrėžė, jog Latvija naujojoje Europoje norėtų būti ne tik gavėja, bet ir davėja. Jo akimis, pavyzdys Europai galėtų būti ekumeninė veikla Latvijoje. Padedama politikų, kuriems svarbios krikščioniškosios vertybės, Latvija turėtų plėtoti krikščioniškos valstybės linkme. „Katalikų dienos“ dalyviai pageidavo intensyvesnio Bažnyčios ir valstybės dialogo, kunigų ir pasauliečių bendradarbiavimo. Bendradarbiaujant pasauliečiams ir dvasininkams, būtina naujaip pertvarkyti katechetinį darbą. Dingstį tam teikia tai, kad nuo rudens valstybinėse mokyklose bus siūlomos tikybos pamokos. Tam reikia atitinkamai parengtų, krikščioniškas nuostatas puoselėjančių pedagogų.

Nauji leidiniai

Vytautas Ališauskas. Šventasis Kazimieras. – Vilnius: Aidai, 2004. – 31 p.: iliustr.

Kardinolas Audrys Juozas Bačkis apibūdindamas šią knygėlę rašo: „Šv. Kazimieras čia pristatomas ne kaip saldus šventasis – parodoma tvirta jo asmenybė. Iškyla patrauklus ir gyvas paveikslas jaunuolio, kuris išaugo karaliaus dvare, tačiau nebuvo įtrauktas į išlepusią rūmų aplinką, išliko jautrus vargai ir Dievo balsui. Jis moko būti ištikimais savo žmogiškajam pašaukimui. Būti asmenybėmis. Tuo jis mums aktualus ir šiandien“.

Jėzau, pasitikiu Tavimi. – Vilnius: Vilniaus arkivyskupijos Ekonomo tarnyba, 2004. – 52 p.: iliustr.

Knygelėje rašoma apie žmonėms visad gyvybiškai aktualią Dievo gailėstingumo žinią, XX a. trečiajame dešimtmetyje slėpiningą Dievo valią perteiktą per kuklią vienuolę ses. Mariją Faustinę Kowalską. Leidinyje pristatoma Gailėstingojo Jėzaus paveikslas istorija, Dievo gailėstingumo šventė, pateikiamos maldos šaukiantis Dievo gailėstingumo.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
LT-2001 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio 5, LT-3000 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
kun. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
vysk. Jonas Kauneckas
kun. Arūnas Poniškaitis
kun. Saulius Stumbra

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
Danguolė Misiukonienė / Klaipėda
Nijolė Puzanauskienė / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Albina Saladūnaitė / Panevėžys
Elvyra Žeizienė / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-3000 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-3000 Kaunas

TIRAŽAS 1000 egz.

ISSN 1392-6098

© 2004, „Bažnyčios žinios“